

Ü

LIÕPILAS LEHT

**EESTI
AKADEEMILINE
SPORDIKLUBI
25 A.**

JAANIKUUL 1934

7

A/S. TARTU PANK

Asutatud 1868. a.

Pääpank Tallinnas
Osakonnad Tartus, Põltsamaal

Kr. 1.000.000
Aktsiakapital

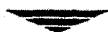
Toimetab kõiki pangaoperatsioone

Pangaühendus Londonis: The British Overseas Bank Ltd.

O.-Ü. MELTSI

villa- ja riidevärvimisetööstus

on ja jääb jällemüüjaile
igasuguse villase riide kõige paremaks ja
odavamaks ostukohaks.

TARTUS, PIKK TÄNAV 12, TELEF. 8-88.

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

KÕRGEMALE, KAUGEMALE, KIIREMINI!

PRAEGUNE AJASTU NÕUAB TUGEVAID TEOINIMESI. ELUPINGE ALL MURDUVAD NÕRGAD, PÜSIMA JÄÄVAD AINA ELUSKARASTATUD VAIMLISELT JA KEHALISELT TUGEVAID.

EESTI AKADEEMILISEL SPORDIKLUBIL, MEIE ÜLIÕPILASPERE ESIMESEL PIONEERIL KEHAKULTUURI ALAL, ON PÜÜDEKS OLNUD KARASTADA TERASLIKULT ÜLIÕPILASPERET NII FÜÜSILISELT KUI VAIMLISELT, KELLE TERVIKLIK KOOSKÕLA OLEKS MEIE RAHVA TULEVIKU PANDIKS.

VEERANDSAJANDI VÄTEL ON EESTI AKADEEMILINE SPORDIKLUBI NII MÕNDAGI ALGATANUD, LIHKUMA PANNUD JA TEOSTANUD, AIDATES OSALISELTKI TÄITA NEID KÕRGEID ÜLESANDEID, MIS TALT NÕUTAKSE.

PÕHIMÕTE: KEHAKULTUURIL OLGU VÄARNE ELUÕIGUS, MIS RAJATI 25 AASTAT TAGASI TOOKORDSETE VÄHESTE ÜLIÕPILASTE POOLT, ON TÄNAPÄEVAL LAIEMATES RAHVAHULKADES TUNNUSTAMIST LEIDNUD.

KAASAEGSE JA TULEVPÄEVADE AKADEEMILISE NOORPÕLVE ÜHINE NING VANKUMATA SOOV OLGU — VAIMLISELT JA KEHALISELT KÕRGE-MALE, KAUGEMALE, KIIREMINI!

A. REISNER,

E. Akadeemilise Spordiklubi esimees.

Äärejooni üliõpilasspordi arenguloost.

E. Akad. Spordiklubi 25. a. tegevuse puhul.

Käesoleva sajandi alul, mil spordiliikumine haaras jõuliselt kogu Lääne-Euroopa, tungisid kehakultuuri üksikud tervendavad kiired ka Venemaa ääretuile la-
gendikele. Esmajoones muudugi suurematesse keskustesse — Peterburi ja Moskva, kus leidis valitsusvõimude toetuse ja kaitse. Baltimaad, kui ääremaad, pidid leppima vaeslapse osaga ja võisid rühkida kõrgemate tähiste poole vaid enda jõul. Tartu, kui Baltimaade kultuuriline keskus, puutus vahenditult kokku Läänest tulnud üritustega, muude hulgas ka spordiliikumisega. Tol ajal harrastati Tartus peamiselt võimlemist, mis oli saanud võrsuva intelligenti lemmikalaks. Võimlemisharjutustel vahetati sageli mõtteid ka kehakultuuri süvendamise ja korraldamise alal. Eriti sageli külastati Saksa Võimlemiseltse võimlat, kuhu energiline võimlemisõpetaja A. Punga koondas noorte entusiastide rühmi. Sagedasemad külastajad olid üliõpilased A. Mirwitz, A. Rajevski, A. Pallulon, Skaržinski ja alaline kaasatundja V. Baranov. Noorematest, alles keskkoolipingis olejatest, viibisid sageli võimla põrandal A. Sarap, Vichmann, E. Rosenblatt, K. Zolk jt.

1907. a. augustikuus astusid nõupidamiseks kokku 12 üliõpilast, nende hulgas kõik eelpoolmainitud, et *alma mater*'i spordihuvilistest kasvandikest luua ühine pere Üliõpilaste Spordiring (Студенческий кружокъ спорта въ г. Юрьевъ) näol. Samal koosviibimisel pandi kokku 60 rubla, mis moodustas tulevase organisatsiooni vundamenti. Kuigi ülikooli kinnitus viibis, Botaanikaaja direktsoon võimaldas sellele vaatamata avada looduslikult ilusa Botaanikaaja tiigile uisutee, mis kujunes spordihuvilise intelligenti

eelistatud puhkepaigaks. Loonud uisutee sissetulekust tugeva rahalise aluse, mis võis toime tulla ainult selle tõttu, et ringi liikmed täitsid tasuta uisutee administratsiooni piletimüüjast kuni luuameheni, Ülikooli Valitsus, prooviaasta möödudes, andis 1908. a. 4. oktoobril ametliku loa Spordiringi tegevuse avamiseks. Juba esimesel tegevusaastal loodi jalgpallimeeskond helveetslase Šwarzalon'i õhutusel. Harjutati peamiselt Saksa Võimlemiseltse spordiväljakul, mis asus Tallinna tänaval. Jalgpall kujunes ringi tähtsamaks spordiharuks, milleks mõjusid kaasa Vene Jalgpalli liidumeeskonna mängijad, kes õppisid Tartu ülikoolis, nagu Maiorov, Abramov, A. Jarizõn jt. Teiseks tähtsamaks spordiharuks oli raskejõustik, mille hingeks kujunes A. Pallulon. Hiljem seltsisid temale E. Post, O. Post ja K. Zolk. Aastal 1912 ilmutab tegevust kateennis ja õige energiliselt, nagu ta oli seda kogu aja jooksul kuni lahkulöömiseni Akadeemilisest Spordiklubist. Nagu hiljem, nii ka siis taheti vaid saada, kuid mitte midagi anda. Silmapaistvamateks mängijateks olid Chunnitzki, Säck, Turmann jt. Vaadeldes liikmete koosseisu esimese nelja aasta jooksul, rahvuse järgi, näeme sääl peamiselt venelasi, puudusid eestlased ja sakslased täielikult. Osalt sõltus see tolleaegse eesti ja saksa soost üliõpilaste vähesest huvist spordi vastu, samuti ka Spordiringi koondunud venelaste vastuseisust liikmeks astumisel. Murrangu selles suhtes toob aasta 1912, eriti aga 1913. a., mil Spordiringi liikmeks võeti vastu kümmekond noort eesti üliõpilast. Puhtvene tegevusajale langeb ringi värvide ja välimärgi valimine. Lipu värvideks olid helesinine ja valge, kuna vä-

limärgiks võeti sinine kuusnurk, mille keskel asetseis valge „S“. Kõik see meenutab juutide arvatavat mõju, millest marurahvused hiljem isegi aru said. Sellest püüti küll vabaneda, kuid teostamine lükati ikka edasi, kuni kavatsus soikus saabunud maailmasõtta, revolutsiooni ja okupatsiooni aega, mis tõid nii kui nii palju askeldusi. Asutajaliige A. Mirwitz aga tõendab, et vähemalt tema käsi on sellest kurioosumist vaba, arvatavasti on venelased ise valinud värvid ja märgi aimamata, mida need tähendavad.

Kuna noore sportliku organisatsiooni rahaline külg ei jäta midagi soovida, sest sissetulek ulatub aastas 1000 rublani, siis laiendatakse tegevust, luues juurde talvespordi- ja võimlemisosaonnad. Samal ajal muretsetakse jalgpallidress, võetakse osa jalgpallivõistlusest Tallinna „Kaleviga“, korraldatakse kiirusutamisevõistlusi uisuteel Botaanikaajas, kuhu kutsutakse osa võtma Tallinna seltsid „Kalev“, „Sport“ ja „Union“ jne. Eriti suureks edusammuks on, oma võimla korraldamine ülikooli maneežis Lutsu tänaval, kuigi ruum on äärmiselt külm ja lehkab hobusesõnnikust. 1913. a. üüritakse Saksa Näituse aiast suur maneež tennise harjutusteks talvekuudel. Sääl peetakse ka 5 a. juubelivõistlus tennises, kus tuleb esmakordselt mängimisele suurepärase juubelikarikas. Samal aastal algab tegevust kergejõustik, millise spordiharu elustamiseks palgatakse isegi trener. Kuid vaatamata sellele ei taha kergejõustik kuidagi edeneda.

Vahepääl kerkib areenife uus üliõpilaste organisatsioon — Kehakasvatuse Selts (О-во Всесторонняго Физическаго Развитія). — Tekivad raskused

EESTI AKADEEMILISE SPORDIKLUBI JUHTKOND 1934. A.

I rida: (pahemalt paremale): L. Tiitso, J. Kõiv, A. Reisner (esimees), A. Kondor, A. Kalamees. II rida: A. Daniel, E. Martinson, F. Ütt, N. Feldmann, A. Mitt, O. Viin. III rida: O. Raud, R. Keres, H. Liblik, E. Opmann.

toetuse ja teiste hüvituste saamisel ülikoolilt, sest ülikool ei saa rahuldada kaht seltsi. Kuna Spordiringil on suured sissetulekud, siis ülikool tahab meeleldi toetada vaesemat, olgugi et Spordiringil on ligi 100 liiget, seega palju rohkem kui „vsestoronnikutel“. Ebamugavast seisukorrast pääsemiseks hakatakse „vsestoronnikuid“ üle võtma, kuni suurem osa ongi Spordiringi liikmeks astunud. Järgneb mõlema organisatsiooni koosolek, kus otsustatakse paluda Ülikoolilt luba ühinemiseks. Nõnda astub 1914. a. 1. novembril ellu Üliõpilasselts „Sport“. Siit päälle algab Toomiorus olevate tenniseväljakute pommitamine, sest väljakud olid eranditult saksa korporatsioonide — Rigensis, Livonia ja Neobaltia kasutada. Selts ise pidi leppima võrdlemisi halva väljakuga väikesel Toomel, vastu uut anatoomikumi.

Alganud maailmasõda toob suuri vapustusi ka seltsi ellu, vaatamata sellele, et uisutee töötab suurte ülejääkidega. 1915. a. kahaneb liikmete arv 47-ni, sest suurem osa neist mobiliseeriti tegevasse väkke. Konservatiivsemate liikmete väljalangemisega avaneb aga võimalus uute juurdetulemiseks ja seda peamiselt eestlaste hulgast. Kuna varematal aastatel ei pääsenud juhatusse ühtegi eestlast, siis lipsab nüüd esimene pääsuke — K. Zolk, kuigi suurte raskustega, juhatuse laua taha. 1915. a. tähistab veel teisigi üritusi Seltsi elus. Nõnda korraldati haavatute heaks suurejooneline võimlemispidu, millest võtsid osa ka reaalkool ja gümnaasium. Osteti kaks võidusõidupaati, millest makseti 500 rubla. Tähtsamaks sündmuseks aga oli maneežist loobumine sõjaväele arstimite valmistamise otstarbeks ja seltsi ruumide üiri-

mine Pepleri tän. nr. 10. Loomaarsti-instituudi õpilased olid juba varematalgi aastatel teinud katset pääseda Seltsi liikmeteks, kuid asjata. Ka 1915. a. korraldatud palve jäeti tagajärjeta vormilistel põhjustel, sest põhikirja järgi võisid liikmeteks olla vaid üliõpilased, loomaarsti-instituudi õpilased aga polnud üliõpilased.

1916. a. ähvardas seltsi sulgemine, milleks andis põhjust 6. jaanuaril uisuteel korraldatud maskeraad. Nimelt ilmus teiste maskide hulgas uisuteele gümnaasisti sinelis ja saksakiivris noormees, kes tahtis kujutada haavatud saksa sõdurit. Kuigi uisutee korrapidaja maski vähese aja möödudes uisuteelt lahkuma sundis, ilmus see siiski tagasi — nüüd juba realisti vormirõivas. Maskidele publikumi poolt antud sedelite lugemisel selgus, et realist — saksa sõdur, sai kõige rohkem sedeleid, seega esimese au-

K. ZOLK.

Klubi asutajaid ja esimene esimees.

hinna — väärtusliku eseme. Paar päeva hiljem trummeldasid kõik ajalehed üle kogu Venemaa, et vaadake, millise häbematusena Tartus on saadud hakkama. Peagi järgnevad arupärimised ja ülekuulamised politseimeistrilt, šandarmeerialt, Botaanikaia direktorilt, Ülikooli prorektorilt ja isegi J. Raamo'ilt, kes oli tookord Põhja väerinna põgenikkude komitee voliniku abi. Lõpuks muutus seisukord niivõrt tuliseks, et selts oli sunnitud abi ja kaitset paluma Ülevenemaalise Kehakasvatuse Järelevalvajalt. Viimase mõjuv sõna päästiski seltsi ähvardavast sulgemisest. Vaatamata maailmasõja süvenemisele ja rinde lähenemisele, hargneb seltsi tegevus siiski enam-vähem normaalselt: korraldatakse suusavõistlused „Taara“ ja „Abergi“ osavõtul, siis raskejõustikuvõistlused seltsi esimaadleja ja esitõstja nimele jne. Kevade tulekul hakatakse hankima spordivälja Tallinna tänavalt, mis oli vahepääl suletud saksa võimlemis seltsi omanduseks. Algab palvekirjade rändamine kaitseväge ülema, garnisoni ülema jt. kantseleidesse. Lõpuks, s. o. 1917. a., saadakse väli „Sport“ korraldusse. 20. novembril 1916. a. Selts valib oma kauaaegse esimehe V. Baranov'i, kes vahepääl Tartust lahkunud, auliikmeks, lisaks prof. Kusnetzov'ile ja prof. Šalland'ile.

Energilise esimehe lahkumisega hakkab ka seltsi tegevus allamäge veerema, kuni krooni kõikidele pahedele asetab aasta 1918, mil juhatuse raamatusse tekkisid saksaakeelsed protokollid. 2. juunil 1918. a. valitakse kolmeliikmeline kontrollkomisjon, kelle käsutusse antakse kõik rahalised ja majanduslikud asjad. Kuna sellele ajale langeb ülikooli evakueerimine, siis püütakse mõningate poolt ka seltsi varandus, mis tõusnud $\frac{1}{4}$ miljoni rublani, evakueerida. Õnneks saadakse sellele avantuurile õigel ajal jaole ja selts otsustab jääda Tartu. Segaseid aegu ja esimehe A. Kasarinov'i passiivsest kasustades, müüb juhatuse liige E. Blehin osa varandust omavoliliselt maha, kuna osa kassas olevat raha jääb laekahoidja üliõp. Piip'i kätte. Nõnda lõpetab Tartu rikkamaid seltsi täiesti vaesestunud oma ajaloo esimese lehekülje.

Vabadussõja möödudes tekib Tartu jäänud „Spordi“ liikmete hulgas mõte seltsi tegevuse jätkamiseks. 20. septembril 1920. a. tullakse kokku EÜS-i ruumidesse, et arutada seltsi tegevuse avamisega seoses küsimusi. Koosolekust võtavad osa J. Karlson, E. Liblik, A. Mirvitz (asutajaliige), B. Jürgens, E. Paris, A. Raud, A. Tamm, prof. P. Popov, K. Zolk jt. Otsustatakse seltsi tegevust jätkata, põhikiri ümber töötada ja ülikooli juures registreerida ning laialipillatud varandus kokku korjata. Esimeheks valitakse K. Zolk, abiks A. Tamm, laekahoidjaks R. Lange ja kirjaltoimetajaks E. Konno. Juhatusel õnnestubki kätte saada võidusõidupaate, juubelikarikat, raskejõustiku tarbeid ja teisi vähemaid esemeid. Kaduma jääb raha, purjepaat, uisutee sisseseade ja palju muud varandust. Samal aastal avatakse uisutee Botaanikaaias, mis vahepääl olnud „Kalevi“ käes, kellelt ostetakse ka tagasi Blehini poolt maha müüdüd uisutee osa sisseseadet.

Uuesti tegevust jatkanud selts

näitab suurt energiat spordi süvendamisel ja levitamisel, olles pioneeriks Eesti üliõpilaskonna sportlikes üritustes. Ulualuse suhtes saavutatakse kokkulepe Üliõpilaste Keskesitusega, mille põhjal saadakse vastavad ruumid end. Ühiselumajas. 8. oktoobril 1920. a. võetakse uus põhikiri vastu ja otsustatakse astuda Spordi Liidu liikmeks. Sama aasta detsembrikuus rajatakse talve-spordi-, raskejõustiku-, võimlemise-, tennise-, kergejõustiku- ja naisosakond. Tegevuse alul kerkitab üles ühinemise küsimus „Taara“, kuid põhikiri, mis registreeritud ülikooli juures, teeb selleks ülepääsematuid takistusi ja hää algatus jääbki teostamata.

1921. a. alul asutatakse endiste osakondadele lisaks veel vee-spordi- ja jalgpalliosakond. Sama talvel võtab „Sport“ esmakordselt osa avalikkudest suusavõistlustest, mis korraldatakse Tartu „Kalevi“ poolt. Saanud uisuteelt kaunikesse summa puhas ülejääki, valmistatakse suure hooga suvise hooaja vastu, hankides silmapaistvamaid sportlasi seltsi liikmete ridadesse, muu retsedes jalgpallisaapaid jne. Sama aasta sügisel aga kerkivad seltsile ootamatud raskused põhjendamatu süüdistuste näol, mille tõttu eestseisus lahkub terves koosseisus. Uueks esimeheks valitakse 31. septembril 1920. a. Treiberg, kuna endine esimees ja B. Jürgens saavad eestseisuse ametita liikmeteks.

9. detsembril 1921. a. otsustatakse seltsi ümber nimetada Eesti Akadeemiliseks Spordiklubiks ja põhikiri vastavalt ümber töötada. Põhikirja ümbertõotajaks valitakse Kurba, Tamm, Treiberg ja Zolk. Samal koosolekul saab teatavaks, et on asutatud jääpallimeeskond, mis esimene Tartus. Talvisel hooajal peetakse seltsi korraldusel Eesti esivõistlused suusatamises ja avalikud võistlused iluuisutamises. Sula ilma tõttu jääb pidamata

üliõpilaskonna talispordinädal. Väikese dissonantsi seltsi ellu toob tenniseosakond, kes hakkab vana traditsiooni kohaselt teiste osakondade arvel laiutama, mille tagajärjel lahkuib kergejõustiku energiline juhataja Niggol. Seltsi laeka seisukorda arvestades haaratakse maskeraadide järele, mis annabki soovitud tagajärgi, tuues tühja laekasse ümmarg. 18.000 marka. 7. märtsil 1922. a. võetakse Eesti Akadeemilise Spordiklubi põhikiri vastu ja otsustatakse registreerida Tartu-Võru rahukogus. Seega katkestatakse vormilised suhted ülikooliga, kuid sisuliselt jääb klubi ikkagi üliõpilaste kehalise kasvatuse eestvõitlejaks, mida näitab tema edaspidine tegevus. Samal koosolekul otsustatakse astuda Jalgpalli Liidu liikmeks.

E.A.S.K-i esimeseks esimeheks valitakse 2. mail 1922. a. uuesti K. Zolk, abiks Treial, laekahoidjaks Sorri, sekretäriks Peterson. Majanduslikult näitab klubi uuesti tõusu, sest uisuteele on ehitatud uus maja, korjanduslehtedega kogutud 40.000 marka, uisuteele elektrisiseseadete tehtud. jne. Ka sportlikult on märgata tunduivat edu, eriti jääpallis, millise meeskond on eduga võistelnud Tallinnas ja maakonnavõistlustel saavutanud punktide seisu 23:0. Korraldatud suusavõistlustel saadakse 18 punkti, kusjuures Tiitso tuleb meistriks 5000 m. Samale ajale langeb klubi märgivalik, mis meenutab praegust üliõpilasmärki. Kuna uisutee on andnud puhta ülejäägi, siis hakatakse ottsima avaramat korterit, milline saadaksegi Kiiuni ja Ülikooli tänavate nurgal. Palju see avar ruum, millele pandi nii suuri lootusi, oma ülesande täitis, on vägagi küsitav, sest kõrge üür neelas suure osa Klubi sissetulekuteist ja seadis ta raskesse seisukorda mitmeks aastaks. Lõpuks oldi ikkagi sunnitud uuesti Üliõpilasmaja hõlma alla tagasi minema. 1922. a. sügisel hakkab ilmnema teatava voolu püüid, na-

gu aasta tagasi, oma mõju maksma panna. Jällegi sajab insinuat-sioone ja teisi võtteid, mida ei saanud taluda. 17. oktoobril lahkuib vana eestseisus. Uueks esimeheks valitakse Treial. Tennise osakonda juhatab V. Raud, vee-spordi osakonda — J. Karlson ja jalgpalli — A. Tamm. Järgmisel koosolekul esimees teeb ettepaneku edustuse valimistest osavõtmiseks klubi nimekirjaga. Zolk soovitab esineda erapooletu sportlaste rühmaga, sest pole mõtet süvendada juba tol ajal tekkinud lõhet seltside ja korporatsioonide vahel. Rühm peab edustuses kaitsma kõikide üliõpilaste sportlikke huvisid ja ei tohi kaasa lüüa parteide tüli-desse. Viimast ettepanekut pool-dab suur enamus. Esitatud nimekirja järgi pääseb edustusse Treial. Paar kuud hiljem algab klubis käärimine, mille tagajär-jel lahkuib laekahoidja Peterson, sekretäri kohalt Teever, revisjoni komisjonist Taklaja ja Puks-mann, kergejõustiku osakonna juhataja kohalt Määr jt. Osakon-nad, nähes üldist loidust, mis ei võimaldanud edukat tegevust, hakkavad omapääd sissetulekuid hankima, korraldades maskeraa-de jt. ilma eestseisuse loata. Osa-konnad ei esita aruandeid, samuti ka laekahoidja, majajasa jt. Osa-konnad kuulevad alles peakoos-olekul, et neile antud toetust, mi-da tegelikult pole saadud. Kõige sellele vaatamata suudab sport-lase visa püsivus raskustest üle saada ja 1923. a. suvel korralda-takse kergejõustiku osakonna vä-simatu juhataja E. Neumann'i eestvõttel klubi 15 a. juubelivõist-lused kergejõustikus poola ja läti üliõpilaste osavõtul. Seega kuju-nesid juubelivõistlused Balti üli-õpilaskonna I olümpiaadiks, saa-di sanktsioon ka tollaegselt Üli-õpilaskonna Edustuselt. Eesti Üliõpilaskonna teistegi esivõist-luste korraldamine lasus tol ajal klubi õlgadel, sest Üliõpilaskon-nal puudus selleks raha ja ka asjatundmine.

12. detsembril 1922. a. otsus-tatakse astuda äsjaasutatud Tali-spordi Liidu liikmeks, kuid aval-datakse ühtlasi pahameelt Spor-diliidu killunemise üle, sest liite sajab kui küllusesarvest.

Arvestades Klubi majanduslik-ku seisukorda, eestseisus otsus-tab korraldada rahalise loterii, milleks saadakse ka luba. Loterii korraldamisega seotud suured kohustused ühest küljest ja liik-mete passiivsus, mis ilmnes juba aasta tagasi, teisest küljest vee-retasid eestseisusele klubi kogu tegevuse koormatise. Seistes sün-dinud tõsiasja ees, eestseisus, eesotsas esimehe Treial'iga, ot-sustas lahkuda ja anda võima-lust noortele, kel jätkuks jõudu ja tahet klubi hüvangu saavuta-miseks. 24. oktoobril 1923. a. valitakse esimeheks E. Neumann, abiks Okas, laekahoidjaks Tak-laja ja kirjatoometajaks Raig. Uus eestseisus korraldab loterii. avab teise uisutee Toomeorgu tennise väljakule, koostab korra-liku eelarve ja tasakaalustab ka selle. Võetakse osa Balti üliõpi-laste konverentsist (A. Teever), korraldatakse jalgpallivälja Raa-dil, ehitatakse ebapraktilised ten-niseväljakud Toomel ümber, võe-takse osa Balti üliõpilaskonna olümpiaadist Varsavis ja Riias, korraldatakse rahvusvahelisi ker-gejõustiku võistlusi, Tartu maa-konna võistlusi kergejõustikus, sisemaalisi ujumisevõistlusi ja pee-takse tasuvõistlus Läti üliõpilas-konnaga jääpallis. Nõnda möö-dub aasta intensiivse tegevuse tähe all. Sügisel aga poeb tradit-siooniline loidus uuesti klubi sein-te vahele. Kuna aruanded esita-mata, siis lükatakse eestseisuse ja teised valimised koosolekust koosolekuni, kuni üksikud eest-seisuse liikmed hakkavad loobu-ma ameteist (laekah. Taklaja). Nõnda lõpebki aasta 1924.

Pikema aja esimehekriisi jä-rele valitakse esimeheks A. Kon-dor. Laialdase tegevuse järele kasvasid klubi võlad suuremaks kui kanda suudeti. Suurt kulu ja

hoolt nõudis tookordne ainsam Tartu jalgpalliväli Raadi väljal, samuti püüti muretseda sporditarbeid, et võimaldada laialdasele liikmeskonnale sportimisvõimalusi. Välise tegevuse kõrval ei pandud rõhku klubi siseelu korraldamisele, mis end tunda andis. Mõõdapääsematuks osutus klubi siseelu korraldus. Seejärele 1925. a. tegevuses piirduti klubi siseelu parandamisega. Mitmete peakoosolekute järele, mida peeti arvult 5, jõuti kodukorra väljatöötamiseni, kus oli klubi juhtivate organite tegevuspiirid kindlaks määratud. Kodukorra väljatöötamisel kerkis esile ka pikemat aega varem ja veel hiljem päevakorras seisev küsimus: Ülikooli ja klubi vahekorrad. Ülikool ei leidnud põhjust olevat Akadeemilist Spordiklubi majanduslikult toetada, kuna klubi ei olnud Ülikooli juures registreeritud. Küsimus leiab lahendust sel teel, et kodukord täiendatakse mitme punkti võrra, mis kõnelevad Ülikooli ja klubi vahekorradest. Seal määratakse kindlaks, et klubi korraldab omi ettevõtteid Ülikooli Valitsuse teadmises ja annab eestseisuse kaudu Ülikoolile teada kõigest oma tähtsamaist otsustist. Sarnane vahekorrad on püsinud kuni tänapäevani, kuigi vaheaegadel on Ülikooli juures registreerimine kõne all olnud.

Järgneval tegevusaastal hakkab klubi tegevus paranema ja intensiivsemaks muutuma. Klubi etteotsa astub kauaaegne klubi tegelane dr. E. Treiberg, kelle otsemaks püüdeks oli klubi võlgadesi vabastada, mis osaliselt lähebki korda. Soodsamad talved annavad uisutee korraldamisel suuremat ülejääki, millega kustutatakse varemtehtud võlgu. Klubi välistegevus laieneb märgatavalt.

Lisaks senistele osakondadele asutatakse käsipalli osakond, missugune spordiala üliõpilaskonnas laialdast poolehoidu leidis. Esiplaanile nihkub aga kergejõustik, kuna keskkooli lõpetanud paremad kergejõustiklased

koonduvad peamiselt klubi ridadesse.

Üliõpilassportlastest ajajooksul kaovad võistlusväljalt: E. Neumann, V. Ever, H. Kolk, L. Tiitso j. t. Kuna neid asendas noorem generatsioon N. Feldmann, A. Reisner, A. Jakobson, E. Roht, V. Korol, J. Kitsing j. t. Noorema generatsiooni võimed ulatusid isegi väljaspoole kodumaa piire. Järjest välisvõistlustel käisid N. Feldmann, A. Reisner, J. Schütz ja E. Roht, kaitstes mitut korda rahvusvärve maavõistlustel.

Tüliõunaks klubi osakondadest oli tenniseosakond, kelle väljaminekud olid mitmekordselt suuremad teiste omadest. Tennisplatsid Toomeorus olid paremaid Eestis. Nende korraldamiseks ja ajakohastamiseks kulutas klubi suuri summasid, mille tasateenimine aga suuri jõupingutusi nõudis. Et paremini tennisporti soodustada, siis klubi nõusolekul ja vastutulekul asutati uus Akadeemiline Tennisklubi, mis oli õieti Spordiklubi tenniseosakonna ümberregistreerimine. See ümberkorraldus osaliselt kergendas klubi majanduslikku olukorda, kuna tenniseosakonna võlad läkisid üle uuestiasutatavale tennisklubile. Kauaaegse klubi juhi dr. E. Treibergi lahkumisega Tartust, algas omakordselt uus generatsiooni vahetus. Klubi juhtimisele asus L. Tiitso. Vanema põlve ainsamast esindajaist kaitstes klubi värve südilt N. Feldmann. Nagu varem, jääb nüüdki peategevusalaks kergejõustik ja talisport. Väikese vaheaja järele algab märgatav tõus klubi tegevuses. 1933. a. algsemestril seab E. Akadeemiline Spordiklubi omale eesmärgiks koondada kõiki spordiga tegelevaid üliõpilasi Akad. Spordiklubi liikmesperre.

Tooniandvamaks jäävad siingi kergejõustik, jalgpall ja talisport. Üliõpilassportlaste koondamismõtte teostub ligi sajaprotsendiliselt. Klubi ridadega liituvad säärased nimes nagu G. Sule, O. Erikson, F. Ütt, O. Kirp, V. Nesterov, E. Ärmann, A. Mitt, V. Pulk, K. Lu-

gus, A. Zimmermann, H. Simpmann, K. Sule ja hulk teisi, kelle nimes räägivad oma ette.

Klubi majanduslik olukord on viimaste aastate jooksul märgatavalt paranenud. Selleks on kaasa aidanud soodsad talved uisuteede sissetulekute suurendamisel. Klubi ettevõtted, võistlused ja teised üritused on igakülgselt õnnestunud. Klubi on võinud paari viimase aasta vältel oma nimele kirjutada mitmeid suurvõite, nagu: läbi linna teatejooksud, kolmeklubi võistlused, maakonna kergejõustiku esivõistlused, jäähoki finaalvõistlus jne. See on küllaldaseks tunnismärgiks, et klubi sammub tõusu rada. Paari viimase aasta klubi tegevust on juhtinud A. Reisner, olles esimeheks 1932. a. alates.

Kõige selle puht välise võistlusspordi kõrval on klubi soodustanud üldist võimalust üliõpilasspordi edendamiseks. Sport terve pärast. Mitmed iganädalased harjutustunnid Ülikooli võimlas on üliõpilaspere poolt laialdast kasutamist leidnud.

Järjekindlalt on talvel korraldatud Botaanika aias uisutee, mis on ainsamaks korralikuks ja loodusepäraseks uisuteeks Tartus. Uisuteed on kasutanud määratud hulgal noori ja vanu. Klubi pole oma tegevuse toetamiseks mingit majanduslikku välistoetust saanud, seevastu on aga püütud võimaldada sportimist kõigile, kel huvi asja vastu. Uisuteed on tasuta kasutanud õpilased, üliõpilased ja õppejõud.

Eesti Akadeemilise Spordiklubi üheks otsemaks püüdeks on olnud terve üliõpilaspere terveliku tasapinna tõstmine sportimise kaudu, otsides selleks paremaid võimalusi, soodustusi ja abinõusid, et keha ja vaim ei murraks teineteist, vaid et areneksid kooskõlas tugevaks isikuks, kelle kätte võime julgelt usaldada Eesti tulevikku.

Veerand aastasada on ta seda sihti taotlenud, jätkugu püsivust selles sihis edasi sammuda.

K. Zolk.

Akadeemilise Spordiklubi 25. aastapäevaks.

Meie kehaliseks kui ka vaimliseks terviseks on nõuetav tegevus. See nõudmine maksab niihästi keha kui terviku, kui ka selle üksikute osade kohta. Niipea, kui tegevus alla teatava piiri väheneb, algab nõrgenemine. Korrapärase tegevuse juures ei ole meie mitte ainult terved, vaid näeme ka oma kehaliste ja vaimliste võimete kasvamist.

Kõikide meie võimete tegevussepanemine ei saa aga mitte üheaegselt sündida, selle juures on tarvilik teatav vaheldus. See maksab üksikute kehaosade, kui ka kehalise ja vaimlise tegevuse vahetõrgete kohta. Täie jõuline tegevus nõuab enam-vähem ühekülgisust, kuid niisugune ühekülgne hoogne tegevus ei tohi kunagi kauakestvat laadi omandada.

Iga akadeemilise kodaniku peaülesandeks on oma vaimlisi võimeid arendades erilisi teadmisi omandada. Selleks on, vastavalt keskmistele võimetele, iga eriala jaoks teatav õppimisaeg kindlaks määratud. Et aga vaimlise arenemise kõrval kehaline arenemine hooletusse ei jääks, selle eest hoidmiseks ei ole niihästi kui midagi ettenähtud. Selle akadeemilise töökava tühja koha täitmiseks, vaimlise arenemise kõrval ka kehalise arenemise eest hoolitsemise võimaldamiteks, ongi Akadeemiline Spordiklubi asutatud.

Kestev õppimistöö ei jäta mitte ainult kehalisi arenemisnõudeid tähelepanemata, vaid takistab neid otseselt. Kõveras seisundis töölaua taga istudes on vereringvool alumistes kehaosades raskendatud ja hingamine saab toimuda ainult pääliskaudselt. Vähendatud hulgal sissehingatud õhk ei ole selle juures kaugeltki küllalt puhas ega värskene. Akadeemilise pere korterid on kaunis kitsad ja ei leidu enamikus neist mingisuguseid õhuvahetuse sisseseadeid. Juba halvaks muutunud õhku rikutakse tihti veel tubakasuitsuga. Suurema osa päevast sarnastes oludes viibides ei saa keha tegevus mõjustamata jääda.

PROF. H. KOPPEL
I Balti riikide üliõpilasolümpiaadi
auesimees.

Tuleb juurde veel teine asjaolu. Kehaliselt kui ka vaimliselt töötamisel on tarvilikud puhkuseajad, millal tegevusesolnud osad saavad endid hoogsal tööil tekkinud kahjulikkudest ollustest vabastada ja uueks tööks tarvilikke aineid vastu võtta.

Kuidas kõikide selliste olude juures kehaline tervis kannatab, seda näeme Tartus iga õppeaasta lõpupoole, eksamite tähtaegade liginemisel. Ülikooli ümbruses on kahvatuks muutunud näod harilikuks nähteks, ja et kehalise väsimuse kõrval ka vaimline väsimus ei puudu, sellest teab iga eksamineerija küllalt rääkida.

Väga heaks abinõuks kirjeldatud halbade mõjude ärahoidmiseks on sportimine vabas värskes õhus. Kehalisel liikumisel sünnib hingamine kiiremini ja sügavamalt. Kopsud nagu loputatakse rikkaliku puhta õhuga ka oma äärmistes osades puhtaks ja võimaldatakse sealt läbivoolaval verel puudulikku hapnikutagavara täiendada. Südame tegevus muutub kiiremaks, ja hoogsamalt hakkab hapnikurikas veri igast kehaosast läbi voolama, neid vabastades sinnakogunenud kõlbmatuist ollustest, neid varustades uueks tegevuseks tarvilikkude ainetega. Meie kehaosade tegevuskõlblikkus ja tööjõud kasvab. Meie veresooneid muutuvad jälle elastsemaks, enneaegse lubjanemise hädaoht eemaldatakse. Tugevnevad lihased, elustuvad seedimise- ja muud elundid.

Ja mitte ainult kehalised võimed ei värskene, üheaegselt sünnib seda ka vaimliste võimete. Suureneb töötamisvõime,

DR. E. TREIBERG
Kauaaegne klubi esimees
(1926—1931)

kasvab tahtejõud, muutub kiiremaks otsustamisvõime. Kehalise tervise tõusuga paraneb meeleolu, suureneb elust mõnutundmine. Ei või ütlemata jätta, et niisama, kui tegevusetus keha nõrgendab, niisama ka liialtatud tegevusega omad hädaohud kaasas käivad. Tuleb kindlasti vahet teha tervisele kasuliku sportimise ja rekordite jahi vahel. On teada kui ruttu suured rekordimehed reast välja langevad ja et nende eluigagi pikk ei ole. Liialdatud tegevus

ületab lihaste värskenemisvõime. Lihaste kiukimbukestevaheline sidekude vohab ja takistab nende uuenemist. Lihased hakkavad enneaegselt kangenema. Sedasama sünnib südamelihasega. Liiga sagedasti ja kauakestvalt kõrge rõhu all olnud veresooned kaotavad elastsuse, neis ilmneb lubjastumine.

Nagu kehalisel liialdamisel, on ka vaimsel liialdamisel omad halvad tagajärjed.

Sportimine on ühiselt vaimlisest tööst puhkamiseks, kui ka keha jõu kasvatamiseks ja tegevuse elustamiseks tarvilik. Akadeemilise Spordiklubi püüdeid, meie akadeemilist peret sportimisele ergutada ja selleks võimalusi muretseda, tuleb kõrgelt hinnata. Muutugu tema tegevus järjest tagajärjerikkamaks. Ikka edasi!

A. Kover.

Spordiohver.

Sel ajal, kui käisin koolis, olin ma väga vinge spordimees. Jooksin Kvistentaalist Tartu murdmaad ja tulin peaaegu esimeseks. Ainult mõned pressisid ette ja said aurahad. Kuid ma ordenitest ei hoolinud, peasi tervisekarastus ja moraalne võit.

Jalgpallikomandos olin kah ja mängisin paremat sturmavõid. Aga minu kohta öeldi, et ma mängivat rohkem niikui maa-alust mängu ja kuna palli olevat väga raske lüüa läbi maakamara põrgu põhja, siis vallandati mind sellest raskest ametist. Hea oligi, muidu oleks vahest pandud internatsionaaliks ja siis oleks mulle kindlasti kaela kukkunud samasugune saatatus kui sõber Kustile, kes sai internatsionaaliks ja käib nüüd ringi ilma ninata. Pidi sellepärast naisegi võtma, et oleks kedagi teistki ninapidi vedada.

Hiljem jätsin oma spordikarjääri

katki. Kvistentaalis sai käidud küll ja lähemalgi, kuid need ekskursioonid ei käi minu rehkenduse järele enam spordi alla. Kuigi õllepudeli viskamine on peaaegu sama, mis vasaraheitmine ning üle laudade hüppamine tuletab väga elavalt meelde murdmaad. Ja hommikuti enese kojurebimine on täpsalt sama, mis pärast maratoni saunaminek — tervis on mõlemal korral tugevasti karastatud.

Ühe sõnaga — oli nii palju muud kasulikku talitamist, et polnud aega rekorditele mõelda. Aga ühel päeval lükati mind olude sunnil uuesti spordikarjääri manu. Vaatasin nimelt oma kehalist olemist ja nägin hirmuga, et — vats hakkab kuidagi gloobuse kuju võtma. Niisugune tore ümmargune koorem ees, et lase aga olla ja vea teist muudkui igapäev kaasas. Maha jätta ei saa.

See oli väga jube lugu. Armastan sihvakust üle kõige ja kogu mu elumõte on korruga pühitud, kui pean

hakkama omaenese rasva taga vedama. Jätsin siis ühel semestril kõik eksamid õppimata ja asusin rasva maha ajama ning muskuleid turgutama.

Hakkasin võimlas turnima.

Peab ütleva, see on tõepoolest väga üllas asi. Ajad rõivad maha, teed selja paljaks ja lased vett peale pitsida. Siis võtad palli ja kargad veidi. Katsud vahel ka üle nõõri visata ja kui see parajal moel on seestpidisuse paigast ära venitanud, siis ronid mööda redelit üles kuni viimase pulgani, libistad kogemata jalaga ja kukud alla.

Esimesel päeval olin pisut haige. Seest valutab ja jalg oli kinderkontidest ära. Aga sellest ei saanud hoolida, sest tervis on ikka üle kõige.

Nädala pärast olin uuesti terve mees ja siis läks juba libedamini. Tundsini kui jõud hakkas sees mühisema ja kui õhtul peale rassimist koju jõudsin, siis oli säärane Saksa-

Johannes Schütz**Kevadisel avavõistlusel.**

Meist kihutab üle aja vahelduv muut:

spordiväljade murul
täna näen inimest uut,
kes eotet võitlevast isast
ja ellu end surub.

Ta on imend meie rahutu sajandi nisast
võistluse verd,
on avaram endisest,
julge ning erk,
kehalt vägevam eilsetest vendadest.

Tuleb raamatult, töötoa tolmust või vabriku nõest
söerajale,
annab kevaden käe oma ajale,
loob tänase töö.

Näen sprintereid pronkssäärelisi
startiman võistluse alul,
vaatlen heitjate lihakseid paindlikult väanelisi
mängleman käsil ja jalul.

Näen — hüppaja hiiliva sammuga
hoolauale virutab sööst,
teisal tiigrina vetruva rammuga
üle lati õhku end lööb.

Vaatlen kestvusjooksu
heitlusi ringtee kurvel,
näen elava keha rütmilist hoogu,
mis teritet nooruse veresurvest.

Kuulen ruupori paisutet kutset
ja terasmöötpaela särinat
kannab laiali päikestet tuul.
Tunnen varvastest juusteni elavat tukset
ning südamen kummalist värinat —
millest sigineb tänane luul.

Ja mõtlen: iga hingava laiuskraadi pääl
meie lendleval keral,
vasakul ja hää —

tung ürgne kõrgusi vallutab.
Vahendiks: bensiin ja mõõgatera,
ajusüsteemin siginev sõna
või poogna alt libisev kõla —
nagu vaim kord kellegi kallutand.

Ent täna ma tervitan sind, ürgvaatemängu uuestisünd,
tervitan neid, kes suured
jooksurajal, värvi-, sõna või helimängun valdavan.

Ena ihust ju päriime elumaratoni juured —
alguseks sünd ja surm selle lõpp.

Uuen ajastun algavan
tervitan neid, kelle elu on loomine ning lõputu õpp,
ükskõik, kas võidab siin see.

käsin kel jõud või laulden kes jookseb oma tee.

Kogust „Maha rahu“.

JOH. SCHÜTS,
kirjanik ja omaaegseid parimaid oda-
heitjaid.

A. MIRWITZ,

Klubi eelkäija „Sporti“ asutajaid.

Kehakultuuri riiklikule alusele viimise küsimused on viimasel ajal ajakirjanduses ja mujal elavalt olnud kõne all. Asja lähemaks läbitöötamiseks on Kehakultuuri Sihtkapitali Valitsus asunud küsimuse üle materjale koguma ja neid selgitama. Käesoleva kuu 15. päeval korraldati juba esimene suurem nõupidamine Tallinnas Kehak. Sihtkapitali Valitsuse algatusel.

Kuna kehakultuur on lai mõiste ja mahutab oma alla kehalise kui ka vaimlise tervishoiu, kehalise ja vaimlise arendamise eriliste võtete kaudu, edasi annab ühiskondlikult tähtsa mõju rahvastundele ja rahvaühtluse kasvatamisele, samuti riigikaitse seisukohalt jne., siis

Kehakultuur riiklikule alusele!

on loomulik ja arusaadav selle üldrahvuslik ja riiklik tähtsus. Kehakultuur sõna laiemas mõttes puutub kokku edasi tervishoiu alustega, s. o. hääde pärivusnähetega, sest ilma viimasteta pole loota tugevat rahvast. Samuti ulatub ta karskusküsimusse j. t. naaberalade juurde.

Neist alustest välja minnes on selge, miks Itaalia, Poola, Leedu, Saksa j. t. on kehakultuuri viinud riiklikule alusele, s. o. teda teinud üheks üldrahvuslikuks asjaks, mille eest valitsused nagu teistegi alade, näit. üldtervishoiu, põllumajanduse jm. eest hoolitsevad.

Eesti kehakultuuri korraldus on niivõrd ebamäärane, et suuresti takistab jõudude koostööd, mispärast kindlasti vajame oma kehakultuuri korralduse ümberkujundamist.

Teatavasti on meil kesken-dava asutisena olemas Kehakultuuri Sihtkapitali Valitsus, mis on Kultuurkapitali Nõukogu üks alamorgan, kuna kõige üle asuvad Haridus-sotsiaalministeerium ja edasi Vabariigi Valitsus. Kõik otsused kuuluvad kinnitamisele. Kultuurkapitali Nõukogule, kes ka pahatihti K.

Sihtkapitali otsusi on muutnud, end lastes juhtida juhuslikest kõrvalmõjudest ja ka poliitilistest asjaoludest. Kehakultuuri Sihtkapitali Valitsusse kuuluvad ülikool, Kehalise Kasvatuse Instituut, Karskusliit, Tõutervise Selts, Võimlemisõpetajate Selts, Tervishoiu Peavalitsus, Töölisspordiliit ja Spordi Keskliit. Puuduvad sarnased keskused nagu olümpiakomitee, kaitseväge, kaitsepolitsei, piirivalve ja mõned teised spordiga teotsevad organisatsioonid. Kuna Kehakult. Sihtk. Valitsusel ei ole mingit võimu, vaid ta koostab ainult eelarve, kuidas rahasid jagada, mis kultuurkapitalist saadakse, ja saadab selle kinnitusele kultuurkapitali nõukogule, siis puudub meil tegelikult Eestis riiklik kehakultuuri korraldus, samuti keskendav ja kindlakäeline keskkoh, mis tekitab paralleeltööd, asjata jõukulu ja ajaviitmist. Peale selle puuduvad peale koolide ja kaitsejõudude igasugu seadustena maksivad juhtnõõrid, mis seltskondlikku sporti korraldaksid.

Kui loeme vajalikuks kehakultuuri ümberkorralduse Eestis, siis millist eeskujut jälgida? Kas tsentraliseeritud riiklikku skeemi — Itaalia, Leedu, Saksa või Poola eeskujul või püüda tõsta kehakultuuri kõrgele Inglise, Soome, Rootsi, Ameerika j. t. üldrahvusliku ja seltskondliku spordi standardi saavutamise kaudu? Nii üks kui teine tee võib viia sihile.

Meie kui väikerahva seisukohast tuleks pooldada kehakultuuri riiklikku alust tsentraliseeritud kujul, sest see loob kiirema tempo, suurema jõukokkuvõidu ja sihikiindlama arenemisvõimaluse. Ma ei karda, et meie ka näit. Soome tasapinnale jõuaksime ilma riikliku kehakultuuri korralduseta, kuid see võtab sel puhul igatahes kauem aega.

maa isu, et nael vorsti oli ainult näljategemiseks. Ja uni lõikas kui vihatiga.

Midagi suurepära, kui inimene on nii terve! Ja peaasi — keha muutub sitkeks ning nõtkeks, vats nihkub tagasi parajasse paika, käsivarred pakult muskleid täis.

Täis uljast rõõmu mässasin igal õhtul ja sõin rügemendi eest.

Tervis kasvas kohutaval määral.

Kuni — sattusin tushi all kord juhuslikult alla poole vaatama. Kohkusin silmad tärinaid täis. Kas see on unenägu või muidu lummutis? Vats oli peaaegu poole suurem, uhkelt kehvil, rõõmsalt laialil!

Võtsin meeleehtel kogu tahtmuse kokku ja rassisin sel õhtul hinge pea-

aegu välja. Koju jõudes oli juba parem tunne, sõin jällegi kõik taldrikud tühjaks ja uni tuli mesimagus.

Aga paari päeva pärast oli vatsakene veelgi rõõmsam. Hulga kohe-dam. Kehakaal oli peaaegu kahekordne.

Nüüd oli viimane aeg turnimist jätta.

Pettumus oli suur ja enam ma sporti ei tee. Mingi hinna eest. Mingu see karjäär minust mööda. Ma ei taha ometi hakata mingisuguseks rasvatõõsturiks. Inimene peab olema sitke ja nõtk, tugev ja sihvakas.

Ma ei saa kuidagi oma kehaideaali ohverdada spordi ning kehakultuuri võludele.

Karl Vile, stud. theol.

Milline oleks Eesti kehakultuuri riiklik korraldus? Kas avalik-õiguslikul alusel töötav „kehakultuuri koda“, nagu näit. põllutöökoda, kaub.-tööstuskoda, või oleks ta Vabariigi Valitsuse üks ministereeriumidest või nende osadest?

Avalik-õigusliku kojana riiklik kehak. korraldus ei oleks seepärast soovitatav, et meie „kodad“ ei oma kuigi palju õigusi. Teine asi oleks, kui meie elaks korporatiivses riigis. Praegu aga meie „kodade“ kõrval töötavad paralleelselt näiteks majandusministeerium — k.-tööstuskojaga, põllutööministeerium — põllutöökojaga. Muidugi, teatavad ülesanded võiks ka „kehakultuuri koda“ saada ja temast võiks ka olla teatav kasu, kuid seda on vähe ja see ei lahenda meie olukordade kõiki puudusi. Kui „kehakultuuri koda“ tööd algaks, peaks näit. Hasomini juures loodama ikkagi järelvalve- või kontaktiapparaat, mis oleks pealegi suurema võimuga, kuna ta asub otsekohe valitsuse organite juures ja on üleminstantants kojale. Seega ei kaoks meil parallelism töös nagu siiani, ei saaks olla kindlat kesk- võimu, tekiks ajaviitmine teotsemises jne. See on teiste „kodade“ kogemustest juba selge.

Eelmiste kalkulationsioonide pärast tuleks meil ennem pooldada Haridus - sotsiaalministeeriumi juures ühe tema osana asuvat „kehakultuuri valitsust“, nagu seal on tervishoiu ja hoolekande valitsus, kunstiosakond jt. Ta oleks autonoomne oma direktoriga ja vähemalt 5—6 abijõuga. Alluks ta otsekohe ministrile ja vabariigi valitsusele. Tal võiks olla raamseaduste piirides teatavad õigused määrusi ja korraldusi teha, umbes nagu praegu seda võib tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse direktor. Temal oleks eeskätt kolm osakonda 1) võimlemise, 2) spordi ja 3) propaganda osakonnad, mis

peaksid kontakti ja korraldaksid kehakultuuri tööd vastavalt omal alal riigi ja eraorganisatsioonēs. Teaduslik ja kaitsejõudude töö peaks toimuma Kehalise Kasvatuse Instituudi ja kaitsejõudude juhtidega kõige lähemas kontaktis ja koordineeritult.

Kehakultuuri valitsuse kõrval asuks nõuandva organina kehakultuuri nõukogu, nagu see on ka Poolas (ligi 100 liiget) ja Leedus. Nõukogu peaks omama suure iseseisvuse ja algatusvõime, olema iseseisva juhatusega jne. See hoiaks ära kehakultuuri valitsuse bürokratiseerumise, mis on riikliku kehakultuuri alusele viimise kõige suurem hädahoht. Nõukogu koosseisu kuuluksid 1) kõik suuremad ülemaalsed ja tähtsamad eraspordiorganisatsioonid, 2) valitsusasutised, 3) kehakultuuri naaberalad (tõutervise selts, karskusliit jne.), 4) maakondade spordi esindused jt. Nõukogu tuleks sarnaselt koostatult umbes 40-liikmeline (ä 1 esindaja).

Töö koordineerimiseks on vaja kehalise kasvatuse seadus koos kehakultuuri korralduse seadusega. Need eriseadused näeksid ette reeglid, määrused, organid, vahekorrad jne., mis ühtlaselt juhiksid kehakultuuri arengut samavõrdselt, kui näit. on korraldatud haridusala kindlate juhtnõõridega üle kogu Eesti.

A. TAMM,
Klubi asutajaid ja energilisemaid
organiseerijaid.

Kehakultuuri riiklik korraldus peab viima kehakultuuri massidesse, sihikindlalt ja väiksema jõukuluga tõstma meie sportliku tasapinda, aitama luua kindlakavalist võimalust sportimiseks mänguväljade, staadionide, ujumisbasseinide, instruktorite ja juhtnõõride avaruse ja andmisega. Selle juures aga jääb võimalus töötamiseks ka igasugu eraorganisatsioonel, sest spordikeskliit, olümpiakomitee jne. jäävad ju alles. Korduks ainult sama, mis riikliku haridusala ja tervishoiu korralduses näeme, kus on ju erakoole, erahaigemaju jne. jne. Riiklik kehakultuuri alus tähendaks vaid rohkem süsteemi ja rohkem võimalusi!

Eelmised read on kirjutatud selleks, et panna mõtteid liikuma. Kehakultuuri Sihtkapitali Valitsus kui kõige erapooletum, mitmekülgsem ja valitsuse orgaan loeb oma kohuseks kehakultuuri riiklikule alusele viimist läbi viia. Praegu kogub ta selleks materjale välismaalt ja on asunud põhimõtete koostamisele, mis alusel seda teostada. Selle kõrval on aga igal mõtlejal sportlasel kohuseks ka omalt poolt selles asjas jõudu mööda kaasa aidata, et küsimust põhjalikult ja üksikasjalikult läbi kaaluda.

Juhan Vilms.

H. TREIAL
Klubi esimees 1923. a.

Mens sana in corpore sano

siiski ei olnud võimalik paariaastase rahuliku iseseisvuseaja jooksul küllalt seda ala ajanõuete kõrgusele tõsta. Akadeemiline Spordiklubi on viimase kümne aasta jooksul sellel alal tänuväärt töö ära teinud, koondades üliõpilasi oma organisatsiooni ümber, õhutades sporti üliõpilaskonnas, loonud paremaid võimalusi sportlikuks tegevuseks ja sellega kaasa aidanud üliõpilaste keha-kultuuri tõstmiseks.

Rahuldustundega võib Akadeemiline Spordiklubi tagasi vaadata oma 25-aastase töö peale. Veerand aastasada püsivat tööd õigustab kõigilt tänu tehtud töö ja saavutiste eest. Soovin õnne Ak. Sp.-klubile tema juubelipäeval. Kuid minevik kohustab. Mineviku õppetunnid olgu edaspidise töö edukuse pandiks ja, nagu möödunud aegadel, nii ka edaspidi olgu kindel teadmine, et terves kehas on terve vaim!

H. Treial,
vann. adv.

Üle kümne aasta on möödunud ajast, mil mul au oli olla Eesti Akadeemilise Spordiklubi esimees. Üliõpilaskonna spordiliikumises on selle aja jooksul olnud suuri muudatusi nii organisatsiooniliselt kui ka sportlikkude saavutiste suhtes. Kuigi sel ajal aru saadi spordi edendamise tähtsusest üliõpilaskonnas vaimlise töö kõrval,

Kehaline kasvatus üliõpilasile sunduslikuks.

Eestis on laialdased ringkonnad asunud juba vaatepunktile, et kehaline kasvatus tuleb kogu riigis teatavas ulatuses teha sunduslikuks. Kehalise kasvatus otstarve on meie ajal küpsematele inimestele üldiselt küllaldaselt selge. Sel põhjusel asjaomased ringkonnad on asunudki selle teostamise vajaduse nõudele. Nii on Kehakultuuri Sihtkapitali Valitsus oma hiljutisel koosolekul sellise nõude vastu võtnud. Selle üleriikliku mõõduandva koondise otsus on selle asja teostamise läbiviimiseks kaalukeeleks. Sel põhjal tuleb loota ja arvata, et kehalise kasvatus sunduslikkuse teostamine meil enam mägede taga ei seisa. Iseasi on, kuidas seda läbi viia ja organiseerida. Aga meie noorsugu teatava vanusepiirini jõudmiseni peab korrapärasest kehalise kasvatus distsipliinist läbi käima. Sellest on meie rahva tervisele ainult kasu.

Üliõpilasile kehalise kasvatus sunduslikuks tegemise asjus on ülikoolis ka juba paar aastat tagasi samme astunud. Nii esines Kehalise Kasvatuse Instituut arstiteaduskonna ees juba 1932. a. alul nõudega,

et kehaline kasvatus üliõpilasile sunduslikuks tehtaks. Küsimus oli arutusel arstiteaduskonnas ja 13. aprillil 1932 valis teaduskond vastava komisjoni koosseisus professorid H. Koppel, A. Rammul, A. Lüüs, E. Masing, A. Paldrock ja dots. B. Jürgens, kelle hoolde anti vastava esitise ja aluse koostamine.

2. mail 1932. a. oli komisjon koos, kus otsustati arstiteaduskonnale esitada järgmine komisjoni ühemeelne otsus: „Kuna kehalisel kasvatusel on tähtis osa üldkasvatuses, siis peab seda ka väärikalt hindama. Et õpetajaskonnas arusaamist kehalise kasvatus tähtsuse kohta tõsta ning teda seega edendada, on tarvilik, et kõik üliõpilased, kes end ette valmistavad õpetaja kutse vastu, võtaksid tegelikult osa kehalisest harjutusist ka h e l p o o l a a a s t a l v ä h e m a l t k a k s t u n d i n ä d a l a s j a k u r l a k s i d l o e n g u i d k e h a l i s e k a s v a t u s e ü l e e s i m e s e l p o o l a a s t a l k a k s t u n d i n ä d a l a s .“

Kehalisest kasvatuses vabastatakse ainult arstitunnistuse esitanud isikud.“

23. mail samal aastal otsustas arstiteaduskond vastava esitise vastu võtta, kuna kehalise kasvatus sunduslikuks tegemine kõikide teaduskondade üliõpilasile pooldamist ei leidnud (poolt 6, vastu 12 häält).

Kehalise Kasvatuse Instituut oli mõelnud omas ettepanekus kehalist kasvatus sunduslikuks teha ühe aasta kestel kõigile üliõpilasile, kes ülikooli astuvad. Kuna aga see esitis täies ulatuses sunduslikkuse nõude üle komisjonis pooldamist ei leidnud, siis tegigi komisjon esitise see läbi viia ainult end õpetaja kutsele ettevalmistavate isikute suhtes.

3. juunil 1932. a. see arstiteaduskonna otsus arutati läbi ülikooli valitsuses ja otsustati selle esitise kohta arvamus avaldust paluda filosoofia-, mat.-loodus-, põllumajandusteaduskondadelt ja majandusosakonnalt.

Kõik nimetatud teaduskonnad on võtnud seisukohad, et kehaline kasvatus tuleb mitte sunduslikuks, vaid soovitavaks teha. Milliste motiividega selle juures välja tuldi, pole teada. Ülikooli valitsus on aktsepteerinud need seis-

Eesti Akadeemiline Spordiklubi I Baltiriikide üliõpilasolümpiaadi korraldajana.

Rahvaste kokkupuuted spordiväljadel on alati olnud suureks riikidevaheliseks lähenemise teguriks. Kahtlemata on heaks kooliks noortele süütud spordivõistlused, sest siin karastavad nemad tulevaseks eluvõitluseks oma keha ja vaimu. Spordiväljadel kasvatatud võistlustahe jääb püsima ka siis, kui lihaste jõud lõpeb. Kellel tugevamad närvid ja tugevam tahtevõim, see pälvib võidupärga ka elukäigu pingutaval võistlusel.

Aastakümme tagasi, 1923. aastal, julges võrdlemisi väike hulk üliõpilas- ja vilistlasperet haarata kinni mõttest Balti riikide üliõpilaste sidemete süvendamiseks panna alus nende riikide vahelisele sportlikule kohtamisele. Seda mõtet algatati küll juba Balti riikide üliõpilaste konverentsil, kuid puudus vaid selle küllalt suurte raskustega seotud ettevõtte teostaja.

Tol korral oli Eesti Akadeemilisel Spordiklubil siiski julgust

asjale juurde asuda ja liikuma pandud mõtet teostada. Loodi ajutine olümpiaadi korraldav toimikond, kuhu kuulusid vii! vii! K. Zolk, A. Raud, Puutsa ja ksv! ksv! E. Neumann, A. Silbergleich, O. Luck ja Pitkard. Olümpiaadi tehniliseks korraldajaks ja asjaajajaks valiti ksv! E. Neuman.

Nüüd asuti ka usinasti ettevalmistustöödele ja läbirääkimisele: Soome, Läti, Leedu ja Poola üliõpilaskondadega. Neist ei saanud kutsele vastust Soome ja 22. VII. 23. a. keeldus Leedu vabandades asjaoluga, et Leedu üliõpilassportlaskond ei olevat veel küps sarnasteks suurteks võistlusteks, kuid samal ajal anti lootust, et järgnevatel aastail Leedu püüab kindlasti mitte puududa neilt võistlustelt. Poola saatis välja 16-se meeskonna, kuhu kuulusid kergejõustiklased, 2 tennismängijat ja esindajad. Lätit esindas 7 liikmeline kergejõustiku meeskond ja esindaja. Peale selle kui

E. NEUMAN,
Klubi esimees 1924. a.

31. augustil 1923. a. Eesti Üliõpilaskond oma nõusoleku andis Akadeemilisele Spordiklubile Üliõpilaskonna nimel olümpiaadi korraldada, ei olnud vormilisi takistusi võistluste korraldamiseks. Muret tegi veel ainult aineiline külg. Kuna elarve oli koostatud Kr. 2.521.— peale, siis oli küllalt küsitav, kuidas olümpiaad aineliselt õnnestuda võiks. Õnneks oli ilmastik soodne ja olümpiaad lõppes Kr. 2.579.71 käive juures ainult Kr. 139.76 suuruse puudujäägiga. Elarve üksikosades oli jalgpallimängust loodetud Kr. 250.— ülejääki, kuid tegelikult saadi kulusid vaevalt otsotsaga

kohad mitesunduslikkuse kohta jaatavalt.

15. dets. 1932. a. on ka üliõpilaskond ühinenud selle sooviga ja palunud teaduskondade kaupa korraldada harjutustunde kindlaksmääratud tunniaegadel. Kehalise Kasvatuse Instituudi õppejõud on avaldanud nõusolekut instrueerimiseks.

Kuid läbi rääkides teaduskondadega, leidsid viimased, et raske on nende tööjaotuse tõttu läbi viia kindlat aega kõigile korraga.

Nii jäadi üliõpilasile kitsamapiirilise kehalise kasvatuse teostamise juurde, mis praegu kehtiv kehalise kasvatuse grupest vaba osavõtuvõimaluse näol. Kehalise Kasvatuse Instituut soovis küll kõige laiaulatuslikumat teotsemist, arstiteaduskond jäi keskmise mooduse — õpe-

taja kutsele ettevalmistatavate üliõpilaste sundusliku kehalise kasvatuse mooduse maksmapaneku juurde. Kuid teaduskonnad ja ka Ülikooli Valitsus ei lugenud võimalikuks ega tarvilikuks panna maksma kummatki sunduslikku vormi, vaid jäid vabatahtliku mooduse juurde.

Meie, kehalise kasvatuse kasulikkuse veendunud pooldajad, ei saa leppida selle otsusega. Kehaline kasvatus on noorele kasvavale organismile paratamatu vajadus. Kasvu soovitud suunas mõjutamata jätta, on meie aja arusaamiste järele teatav mõtte- ja teolohakus noorsoo vastu. Noorsugu ise omas täies ulatuses ei suuda hinnata kehalise kasvatuse kui tervise alusmüüri väärtust küllaldase objektiivsusega. Üliõpilasele kui raamatu taga seljaküürutajale on vajalik liikumine, korra-

pärane ja sihikindel sportlik tegevus. Sundusega saaks haarata just kõige enam kehalist kasvatust vajavaid üliõpilasi. Muidu neid välja ei saa, nagu praktika näitab. Sellepärast nõuame meie, kehalise kasvatuse teostajad, et küsimus omas täies ulatuses ülikooliringkonnas uuesti päevakorda tõstetaks ja vähemalt keskmise mooduse ulatuses maksma pannakse. Mina, töötades instituudis, tahan võtta selle küsimuse uuesti üles, et teda siiski tarviliku tulemuseni läbi viia.

Ka meie üliõpilaskond tulgu meile oma järjekordse nõudega uuesti abiks, kuni sel nõudel praktilisi tulemusi on. Loodame, et ülikool oma praegusest seisukohast loobub ja sunduslikkuse küsimuse jaatavalt otsustab.

A. Kalamees.

kokku viia. Seevastu andsid ker-
gejõustiku võistlused Kr. 430.—
ülejääki, loodetud Kr. 200.— ase-
mel. Kuigi mõned kulud ületa-
sid kalkulatsioone, õnnestus
olümpiaad võrdlemisi rahuldavalt
ka aineliselt.

Olgu mainida, et I Balti riikide
üliõpilaste olümpiaadi võistlused
välismaalaste osavõtu poolest
olid suurimaid meie spordiaja-
loos. Olümpiaadist võttis osa
peale eelmainitud kergerõustiku-

Kergerõustiku alatoimk. juh.:
E. Neuman („Vironia“).

Tennise alatoimk. juh.: Dr.
Jürgens (EÜS).

Reklaamtoimk. juh.: J. Schütz
(org-tu).

Võistluste peakohtunikuks va-
liti K. Zolk ja temale abiks J.
Martin.

Olümpiaadi avamine oli määr-
atud 14. sept. kella 5 p. l.

Olümpiaadi avamisest võttis
osa ka olümpiaadi toimkonna au-

vastu ja lätlasi 66 punkti vastu.

Üksikutest aladest võitsid eri-
kohti:

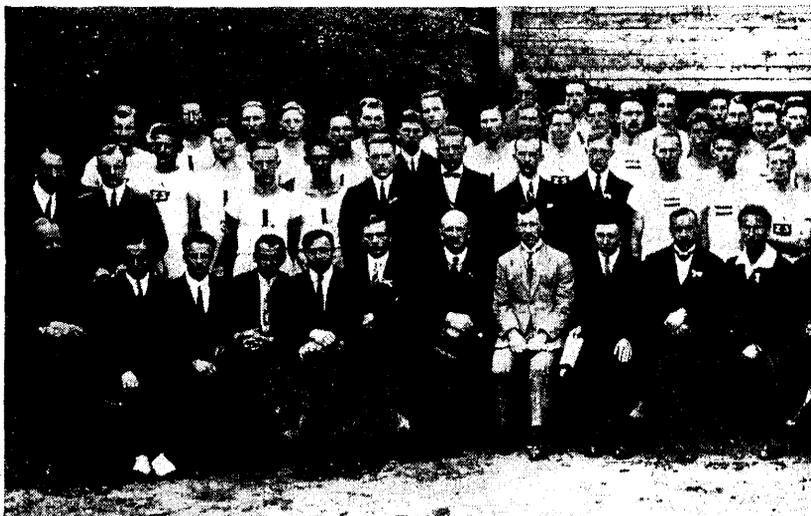
Kaugushüppes: Neuman 6.30
Eesti (Vironia).

800 meetri jooksus: Jaanvaldt
2.5.0 — Eesti (Tehnikum).

200 meetri jooksus: Piontkovs-
ki 24.4 — Poola.

1500 meetri jooksus: Huuk —
4.28.5 — Eesti (Tehnikum).

4×100 meetri teatejooksus:
Eesti — 48.2.

1. Balti riikide üliõpilaselümpiaadist osavõtjad ja kohtunikud.

meeskondade ja tennismängijate
veel Läti üliõpilaskonna jalgpalli
esindusmeeskond. Kokku võttis
võistlustest osa üle 40 välismaa-
lase.

Olümpiaad peeti riigivanem
K. Päts'i protektoraadi all. Koh-
tunikude kolleegiumi auesimehe
koha võttis vastu haridusminister
A. Veidermann ja olümpiaadi
toimkonna auesimeheks valiti
Tartu ülikooli Rektor prof. H.
Koppel.

1. olümpiaadi toimkonda, kelle
õlgadel lasus võistluste korralda-
mise raskuspunkt, kuulusid:

Esimees: K. Zolk (EÜS).

Sekretär: E. Neuman („Viro-
nia“).

Laekahoidja: K. Taklaja („Vi-
ronia“).

Jalgpalli alatoimkonna juhata-
ja: A. Piller (org-tu).

esimees ülikooli Rektor prof. H.
Koppel. Peale tookordse klubi
esimehe H. Treial'i avakõnet
kuulutati olümpiaad avatuks.

Ei saa märkimata jätta, et kui-
gi tagajärjed ka tookordse tase-
mega võrreldes mitte just kõige
paremad ei olnud, siis oli ometi
seda rohkem igapähele tahet pare-
mat välja panna oma riigi värvi-
de kaitseks. Kuigi osa Eesti
esindusmeeskonda kuuluvatest
sportlastest, peale võistlustest
osavõtu veelgi sõna tõsisel mõt-
tes olid ülekoormatud tehniliste
korraldustöödega, jätkus siiski
tahet võistelda ja võita. Tipp-
saavutised jäid küll tulemata,
kuid vaatamata Poola suurele ja
kvalifitseeritud meeskonnale suut-
sid eestlased siiski lahingust
võitjana välja tulla, võites 172
punktiga poolakaid 79 punkti

100 meetri jooksus: Piontkovs-
ki 11.6 — Poola.

Teivashüppes: Neuman 3.20—
Eesti (Vironia).

400 meetri jooksus: Jaanvaldt
54.2 — Eesti (Tehnikum).

3000 meetri jooksus: Koste-
zevski 9.41.2 — Poola.

110 meetri tõkkejooksus: Neu-
man 17.6 — Eesti (Vironia).

Odaviskes: Raminsch 46.54 —
Läti.

Kolmikhüppes: Seezenecks
12.29 — Läti.

Ketasheites: Ernesaks 36,11 —
Eesti (Vironia).

Raskusheites: Treiberg 12.66
Eesti (Põhjala).

Kõrgushüpe: Steinberg 1.65 —
Eesti (org-tu).

Kuulitõukes: Raminsch 11.99
Läti.

SELL-i üliõpilaselümpiaadid

Balti riikide, Soome-Eesti-Läti-Leedu, üliõpilaselümpiaadi mõtte algatajaks ja teostajaks on Eesti Üliõpilaskond, õieti Eesti Akadeemiline Spordiklubi. Tol ajal, 1923. a. puudus meie üliõpilaskonnas tarviline keskus, nagu see tänapäeval olemas. Üliõpilasspordi juhtimine oli Eesti Akadeemilise Spordiklubi käes, kes tolle ajaga võrreldes, oma ülesande hiilgavalt täitis. On arusaadav, et niisugused algatused ja nende teostamine, nagu esimene üliõpilaselümpiaadi korraldamine, nõudis esiteks küllaldast julgust, majanduslikku tagatist ja innukat teotsemist. Seejuures ei tohi unustada, et tookordne arusaamine spordist ja spordiliikumisest oli hoopis teissugune kui tänapäeval. Spordi peale vaadati kui naljatamisele. Puudusid kogemused ja suurvõistluste korraldamise oskus. Kõik need takistused võideti ja olümpiamängud korraldati Tartus.

Üliõpilaselümpiaadist osavõtjate üliõpilaskondade üldsaavutistest võib kahtlemata järeldada, kui kõrgel on kehakultuuri

tase üksikutes maades. Soomlased, kui nad üliõpilaselümpiamängudest osa on võtnud, on alaliselt võitnud. Üldiselt on aga soomlased kogu ilmale tuntud kui suur spordirahvas. Sport on seal laialdase rahva poolehoidu ja toetuse leidnud. Niisugust vaimustust ja lugupidamist spordile, nagu Soomes, pole kuski näha. Meelde on jäänud üks pilt, mis kujukalt peegeldas seda suurt spordiarmastust soomlase juures, mis teistel rahvustel puudub. Ühel suurel spordipidustusel nägin jalgrattavõidusõidul puujalaga võistlejat, kes vanaade klassis võitjaks tuli. Rahva poolehoid selle puujalaga võitjale oli mõõtmatu. Teised jäid tema kõrval varju. Meil ei leidu tervete jalgadega rattasõitjaid, teistest rääkimata. Peab imestama soomlase visadust ja püsivust spordisaavutisteks. Nende tahe ja järjekindlus on kahetsemisväärne.

Üldsaavutiste poolest soome üliõpilastele järgnevad eestlased, lätlased ja leedulased.

Algaastail oli koostöö Poola üliõpilaskonnaga. Poolakate

A. REISNER,
Klubi esimees 1933. a. alates.

eemalejäärmisel loodi sidemeid leedulastega. Sidemete sõlmimisel olid leedulased kõige mahajäänud. Aeg-ajalt on nad tugevaid edusamme teinud. Viimasel Kaunase üliõpilaselümpiaadil olid leedulased juba õige kardetavad lätlastele. Ei puudunud palju, et lätlased oleksid pidanud leppima viimase kohaga. Leedulaste ebaõnn päästis selle. Leedus on viidud sport riiklikule alusele. Kehakultuuriline liikumine on saanud täieõiguslikuks teiste kultuurliikumiste kõrval. Teda juhitakse ühest keskasutisest. Üldkehalise kasvatus tasapinna tõstmisega on kaasa aidatud ka tippsaavutiste tõusule.

SELL-i üliõpilaselümpiaadi

Olümpiateatejooksus: (800+400+200+200) Eesti 3.55.9.

Kümnevõistluses: Neuman 5.614,31 punkti (Eesti).

Eriauhindu võitsid: Parima sportlasena E. Neuman 30 punkti — Eesti. Hüpetes E. Neuman 18 punkti — Eesti. Visketes Raminsh 16 punkti — Läti. Lühimaa jooksudes Piontkovski 12 punkti — Poola. Keskmää jooksudes: Tiisfeldt 13 punkti — Eesti (Estica).

Tennisvõistluste tulemused kujunesid poolakate kasuks, kuna Poolat esindasid päris tüsedad jõud. Kuigi Poola naiselindaja ülekaalukalt võitis, pidi poola meesindaja Kasimir Starkovski

kapituleerima eestlase Rubli (Tehnikum) ees.

Meesüksikmängu võitis Aleks. Rubli — Eesti.

Paarismängu võitis A. Rubli — K. Starkovski.

Naisüksikmängu — Vanda Dubienska (Poola).

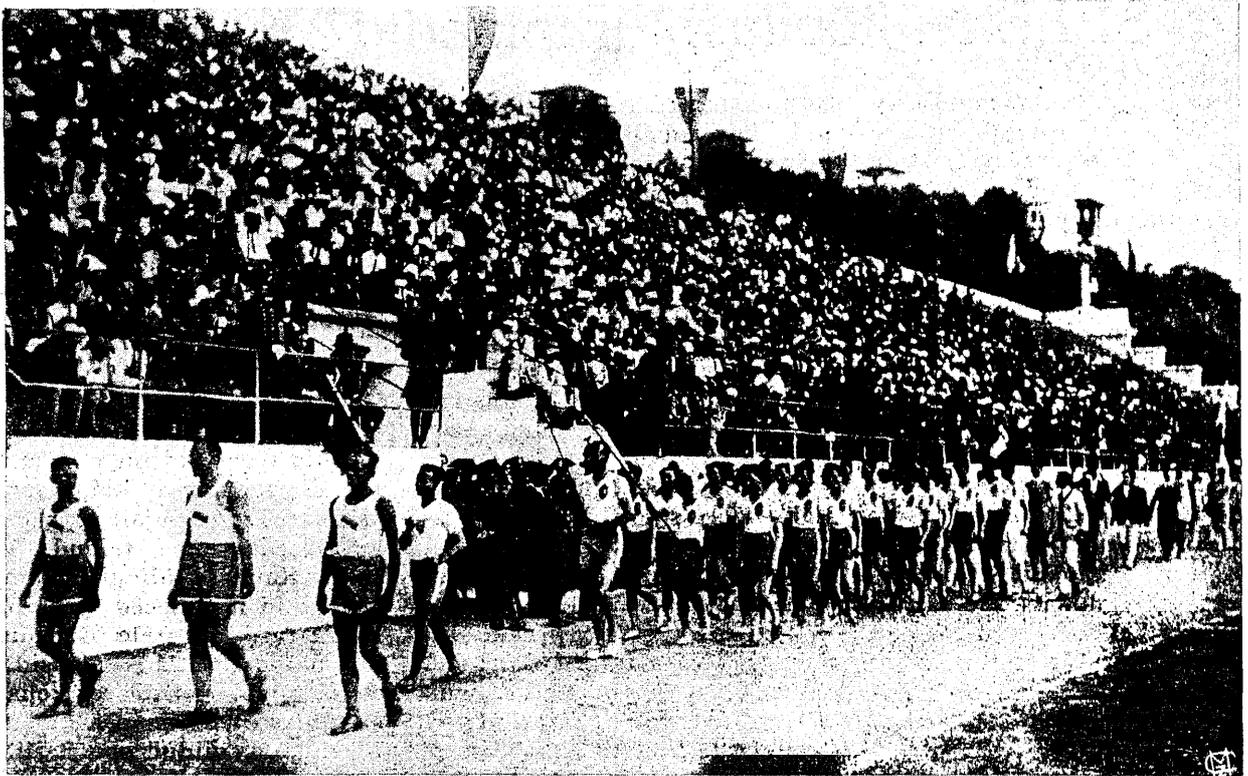
Segapaarismängu — V. Dubienska — K. Starkovski.

Seega lõppes esimene Balti riikide üliõpilaste olümpiaad kõikide võistlustes osavõtnud riikide võiduga. Lätlased võitsid jalgpallis, eestlased kergejõustikus ja poolakad tennisel.

Baltiriikide üliõpilaskonnas liikuma pandud olümpiaadi mõte, mille esimeseks teostajaks oli

Eesti Akadeemiline Spordiklubi, jäi püsima. Tänavu võime uuesti olla meie alma materi asupaigas tunnistajaks üliõpilaste järjekordsel jõukatsumisel, sedapuhku küll peale 1923. a. esmakordselt Tartus. See vaim, mis asus tookordsete sportlaste südamesse ja olümpiaadi deviis — citius — altius — fortius, paneb ka tänavu meie üliõpilassportlaskonna lihased liikuma, et võidelda oma Tartu alma materi auks. Ühe-teistkümne aasta jooksul on terve üliõpilassportlaskonna kompleks küll uuenenud, kuid jäägu püsima vana võistlusvaim, mis viis meid võidule.

Eugen Neuman.

Eesti sportlas-trio üleilmisel üliõpilaselümpiaadil Roomas 1927. a. sügisel. Esireas A. Reisner, N. Feldmann ja Joh. Schütz.

kavas on esijoonel olnud kergejõustik, mis on olümpiaadi alusmüüriks.

Sellele on järgnenud tennis, jalgpall ja veesport.

Olümpiaade on peetud 8. Lisaks neile on erakorraliselt veel peetud 2 taliolümpiaadi, Riias ja Helsingis. Olümpiaade on järjekorraliselt peetud Tartu-Tallinn, 1923. ja 1930. a., Riias 1924. ja 1930. a., Helsingis 1926. ja 1932. a., Kaunases 1929. ja 1933. a.

Järjekordse olümpiaadi korraldamine on Eestil, mida kavatakse korraldada eeloleval sügisel.

Üliõpilaselümpiamänge on soomlased võitnud 4, eestlased 3 ja lätlased ühe. Viimane on kuulunud Kaunase olümpiaad, kust eestlased peale kohalesaabusmist kohe tagasi sõitsid. Tagasisõidu põhjuseks oli Läti üliõpilaskonna meeskond, kelle hulka kuulus „üliõpilasi“, kel puu-

dus keskkooli haridus ning keda eestlased ei saanud kaasvõitlejateks tunnustada.

SELL-i üliõpilaselümpiaadi saavutiste kokkuvõtte punktides on järgmine:

Aasta.	Soome.	Eesti.	Läti	Leedu.
1923	—	172	79	—
1924	—	225	210	—
1926	272	65	82	9
1929	—	—	178	93
1930	173	109	78	31
1931	127	104	66	10
1932	157	90	42	—
1933	—	146	121	109

Kokku 729 911 675 159

Võrdluseks olgu toodud siinkohal asjaolu, et kahe tugevama spordirahva Soome ja Eesti parimate kergejõustiklaste pere on lahkuminev. Soome kõige parimad kergejõustiklased ei kuulu mitte akadeemilisse perre. Eesti sangarid praegusel ajal on eranditult kõik üliõpilased.

Üldine tase on aga soomlastel palju tugevam, kui kellelgi teisel naabermaal.

Teisal toodud tabelist näeme, et rekordide arv Soomel, arvult 13, Eestil — 3 ja Lätil — 1. Need kõik on enamikus püstitatud paar aastat tagasi Helsingi olümpiaadil. Tagajärjed kuuluvad praeguste tippsaavutistega võrreldes keskpäraste hulka. Eeloleval olümpiaadil Eestis, kus kõik SELL'i rahvused loodetavasti osa võtavad, võib loota nende tippsaavutiste parandamist. Viimase ajastu sportlikud tagajärjed on tunduvalt kerkinud, seepärast pole kahtlust eelpooltoodud oletuseks.

Käesolevate ridade kirjutamise ajal on kõneaineks üliõpilassportlaste hulgas, kus korraldada eelolev SELL-i olümpiaad, kas Tartus või Tallinnas. Pooldan meeleldi Tartut, kui ülikoolilinna, ühtlasi on Tartus korral-

SELL-i üliõpilaselümpiaadi rekordid on järgmised:

Spordiala.	Rekordiom.	Rahvus.	Tagaj.	Saav. aeg
100 m jooks	Virtanen	Soome	11,0	1931
200 m „	M. Tolamo	„	22,5	1932
400 m „	M. Jukola	„	50,4	1926
800 m „	Södermann	„	1.57,8	1932
1500 m „	Södermann	„	4.10,2	1932
5000 m „	Höckert	„	15.27,8	1932
110 m tõkkejooks	B. Sjöstedt	„	15,7	1932
4×100 m teatejooks	Soome	„	43,2	1932
100+200+300+400 m t. j.	Soome	„	2.02,1	1932
Kõrgus	Reinika	„	1,90	1932
Kaugus	M. Tolamo	„	7,25	1932
Teivas	Häkkinen	„	3,75	1932
Kolmik	Kokkonen	„	14,48	1930
Kuul	J. Dimza	Läti	14.64,5	1929
Ketas	N. Feldmann	Eesti	45,22	1933
Oda	G. Sule	Eesti	63,23	1933
Viievõistlus	Tamm	Eesti	3654,37	1932

damine majanduslikult odavam. Suurem hulk üliõpilassportlasi asub kohapeal, nende sõidutamine edasi-tagasi jääb ära. Välismeeskondade vastuvõtt on odavam kui Tallinnas.

Takistuseks on peamiselt korraliku spordiväljaku puudumine. Sellest saadakse üle, kui lepi-

takse keskpärasega. Tallinna tänavanna linnaspordiväljak on küllalt rahuldav. Varemkorraldatud olümpiamängudel naabermaades pole spordiväljakud sugugi paremad. Näiteks: Riia, samuti varemalt Kaunases.

Riia spordiväljak pole Tartu omast avaram ega parem.

Üliõpilaselümpiaadi korraldamine Tartus annaks uut hoogu meie üliõpilasperes spordiliikumisele. Võimaldaks kõikidel üliõpilastel sellest osa võtta, pealtvaatajatena, korraldajatena ja võistlejatena.

SELL-i üliõpilaselümpiaadid on olnud naabermaade üliõpilaskondade lähendajaks ja üksikliikmete sõprussidemete loomiskohaks. Sõprussidemed spordivõistlustel on otsemad ja südamlikumad kui mingil teisel kokkupuutel.

Üliõpilaskondade jõukatsumised on olnud ausaks ja tugevaks võistluseks oma rahva ja noorsoo au kaitseks.

Lähendagu tulevased üliõpilaselümpiamängud meie akadeemilist noorsugu ja teisi veel tihedamalt ja südamlikumalt üksteisele lähemale, mis oleks noorpõlve tulevase koostöö pandiks, kui elus kord tööpõllul kokku puudutakse.

A. Reisner.

Üliõpilaste sportlikest saavutistest

Pilku tagasi heites viimaste aastakümnete tööle spordi alal akadeemilises peres, võime rahuldustundega konstateerida, et meie üliõpilassport pole kõige mahajäetum ning võime kindlasti võistelda mitmegi naabermaa paremate saavutistega. Muidugi ei taha me siinkohal veel sellega tähendada, et kõik oleks juba täiuslik ja normaalne. Kaugeltki mitte. On alasid, mis täiesti söödis, on alasid, kus puudub noorema generatsiooni juurdekasv ning mis seetõttu näikse olevat pühendatud suremisele. On selle vastu alasid, mille saavutistele kogu meie üliõpilaskond võib uhke olla, kuna tema hulgas on üliõpilasmaailma parim mees sel alal.

Käesoleva ülevaatega tahame lähemalt puudutada üliõpilaste saavutisi ning võimeid üksikute spordialadel.

Üldiselt tuleb tähendada, et eesti akadeemilisele noorsoole sobivamad

alad on: kergejõustik ja käsipallimängud (võrk- ja korvpall), kuna muud alad on vähemharrastatavad või sootu söödis, mis ühtub ka suhteliselt kogu Eesti spordiliikumise suuna ning harrastusaladega, muidugi vähemate eranditega.

Kergejõustikus on üliõpilassportlastel olnud edu eriti möödunud hooajal, mil haripunktiks kujunes Eesti meeskonna osavõtt Torinos peetavast üliõpilaselümpiaadist, kus kõik meie osavõtjad saavutasid auhindu. Aluse aga nendele saavutistele on pannud aastakümnete kestel juubilar üliõpilasspordiselt „Sport“, pärastine Eesti Akadeemiline Spordiklubi, kes aastate kestel on korraldanud oma initsiatiivil peaaegu ilma välise toetuse ja abita kõiki suuremaid sportlike üritusi üliõpilaskonnas. Valdav enamus paremaid sportlasi on kuulunud tema ridadesse.

Selles mõttes poleks huvitusetä

jälgida alljärgnevat kokkuvõtet üliõpilassportlaste paremate saavutiste kohta viimase 15 aasta kestel, kus figureerivad tagajärjed paremusejärjekorras. Arvestatud pole mitte ükski akadeemilisi võistlusi, vaid ka spordiselsides ja liidu võistlustel saavutatud tagajärgi, kuna just viimastel on olnud rohkesti paremaid saavutisi.

60 m jooks: 1) A. Reisner — 7,1, 2) E. Neumann — 7,2, 3) J. Kitsing — 7,2, 4) N. Küttis — 7,3, 5) E. Brüller 7,6, 6) A. Kärsna 7,7.

100 m jooks: 1. F. Kuus — 11 s., 2. J. Tiisfeldt 11,1, 3. J. Kitsing 11,2, 4. E. Neumann — 11,3, 5. V. Korol — 11,3, 6. N. Küttis — 11,4, 7. Nestorov — 11,5, 8. A. Reisner — 11,5, 9. A. Jakobson — 11,5, 10. G. Beckman — 11,5, 11. O. Viin — 11,5; 12. M. Haitoy — 11,6, 13. E. Martinson 11,6, 14. E. Brüller 11,6.

200 m jooks: 1. J. Tiisfeldt — 23,2 s., 2. V. Korol — 23,2, N. Küttis

L. TIITSO,
Klubi esimees 1932. a.

— 23,3, 4. J. Kitsing — 23,7, 5. F. Kuus — 24,0, 6. E. Neumann — 24,5, 7. G. Beekman — 23,4.

400 m jooks: 1. V. Korol — 51,0 s., 2. J. Tiisfeldt — 51,0, 3. F. Ütt — 52,0, 4. G. Beckman — 52,8, 5. J. Kitsing — 53,8, 6. Nesterov — 53,8, 7. A. Reisner — 54,1; 8. E. Neuman — 55 s.

800 m jooks: 1. J. Tiisfeldt — 1 m. 58,8 s., 2. L. Kiviste-Soonberg — 2:02,1, 3. K. Lugus — 2:07, 4. G. Beckman — 2:07,8, 5. V. Pulk — 2:08,3.

1500 m jooks: 1. J. Tiisfeldt — 4:12,5, 2. L. Kiviste-Soonberg — 4:15,0, 3. K. Lugus — 4:16,0, 4. V. Pulk — 4:18, 5. G. Herman — 4:30, 6. V. Hiion — 4:47,2.

3000 m jooks: 1. K. Lugus — 9:31,3, 2. J. Tiisfeldt — 9:34,5.

5000 m jooks: 1. K. Lugus — 16:12,4, 2. J. Tiisfeldt — 16:25,5.

10.000 m jooks: 1. J. Tiisfeldt — 35:08,0.

110 m tõkkejooks: 1. A. Reisner — 16,4 s., 2. E. Neumann — 16,5, 3. G. Beckman — 16,6, 4. R. Keres — 16,8, 5. O. Viin — 16,8, 6. A. Niggol — 17,2.

400 m tõkkejooks: 1. A. Reisner — 60,8 s., 2. E. Neuman — 63,8.

Kaugushüpe: 1. N. Küttis — 7,42 m, 2. Tamm — 7,03, 3. V. Ever — 6,85, 4. A. Jakobson — 6,83, 5. A. Niggol — 6,61, 6. J. Kitsing — 6,60,5, 7. M. Haitov — 6,60, 8. E. Neuman — 6,56, 9. G. Beckman — 6,34, 10. J. Feldman — 6,32.

Kolmikihüpe: 1. N. Küttis — 14,36, 2. A. Jakobson — 14,02, 3. V. Ever — 13,04, 4. F. Ütt — 13,03, 5. F.

Kuus — 12,99, 6. J. Kitsing — 12,98.

Kõrgushüpe: 1. A. Kuuse — 1,95, 2. E. Roht — 1,85, 3. V. Ever — 1,82,5, 4. N. Küttis — 1,81, 5) G. Sule 1,80, 6. E. Martinson — 1,75, 7. J. Kitsing — 1,71, 8. E. Neuman — 1,70, 9. L. Tiitso — 1,70.

Teivashüpe: 1. G. Sule — 3,60, 2. E. Ärman — 3,60, 3. A. Reisner — 3,56, 4. V. Ever — 3,53, 5. A. Niggol — 3,50.

Odaheide: 1. G. Sule — 69,62, 2. A. Niggol — 62,75, 3. J. Laurson — 62,32, 4. O. Erikson — 60,46, 5. Tamm — 60,30, 6. J. Schütz — 59,97, 7. H. Lilienthal — 56,34, 8. S. Järvi — 56,05, 9. E. Ärman — 55,83.

Kettaheide: 1. A. Viiding — 47,10 m, 2. N. Feldman — 46,66, 3. O. Erikson — 45,76, 4. A. Niggol — 43,45, 5. R. Ivask — 42,53, 6. O. Ilves — 40,75, 7. H. Lilienthal — 40,23, 8. G. Sule — 40,17, 9. O. Kirp — 39,41, 10. V. Ernesaks — 38,09.

Kuulitõuge: 1. A. Viiding — 15,92, 2. O. Erikson — 14,62, 3. N. Feldman — 14,60, 4. G. Sule 14,27, 5. O. Kirp — 13,82, 6. H. Öunap — 13,50, 7. K. Sule — 13,32.

Sellest kokkuvõttest selgub, et nõrgemateks aladeks on olnud jooksud, eriti pikemates maades ja innuka matadori J. Tiisfeldti lahkumisega üliõpilasperest ning loobumise tõttu spordist, pole meil õieti kedagi, kes suudaks rahuldavalt esineda maades 800—10.000 meetrini. Mõningaid lootusi tekitab küll V. Pulk, ent on varane rääkida tema kulmineerimisest. Teisena tabelis toodud K. Lugus pole ka oma üliõpilasaastatel erilist saavutanud.

Lühematest maadest on kahtlemata parim 400 m jooks, kus on välja panna mitu meest, kes maa katavad alla 53 sek, nagu F. Ütt, Nesterov, Beekmann, V. Korol jt. Pikemad maad ei leia üliõpilaste-sportlaste poolt harrastamist. Paremad seni sed V. Pulk, L. Soonberg, K. Lugus ja teised ei ole veel küündinud oma parimate saavutisteni. Alaliseks tühikuks LEE-i üliõpilasoлимпиаadidel on olnud jooksud 1500 m alates, kus pole osavõtjad, kes väärikalt võiksid esineda. Hüpete alal on viimastel aastatel tu-

gev tõus olnud. Torino üliõpilasoлимпиаadil möödunud hooajal olid eesti üliõpilassportlased hüpetes võidukad. N. Küttis tuli kaugushüppes esimeseks ja Kuuse kõrgushüppes teiseks.

Neile lisaks oleks nimetada G. Sule, kõrgushüppes, Tamm, kaugushüppes ja Ärman, teivashüppes, kes väärikalt kaitsnud üliõpilaskonna au.

Viskemeistrite hulka kuuluvad üliõpilased A. Viiding, G. Sule, N. Feldman, O. Erikson, A. Niggol, J. Laurson j. t., kelle tagajärjed kuuluvad rahvusvahelisse klassi.

Kergejõustiku järele levinumaid spordialasid üliõpilaskonnas on käsipall. Iga-aastased üliõpilaskonna käsipallivõistlused on kaasa aidanud selle ala edenemiseks. Käsipalli tasapind üliõpilasperes on kõrge. Eesti paremad käsipallimängijad kuuluvad suuremas enamikus üliõpilaste hulka. Suured teened käsipallilevikul üliõpilasperes on H. Nüleri, kelle hoolsa õpetuse järele on võrsunud hulk häid käsipallimängijaid.

Jalgpall on meie spordialadest üks rahvapärasemaid. Teda harrastatakse laialdaselt. Häid jalgpallimängijaid ei puudu ka üliõpilaskonnas. Varematal aegadel oli jalgpall lugupidavamaid spordialasid üliõpilasperes. Eesti Akadeemiline Spordiklubi omas mitu jalgpallimeeskonda, kes edukalt esinesid sise- ja välisvõistlustel. Hiilgeajal, 1923.—25. a. oli akadeemiline meeskond isegi meistermeeskonnaks. Viimasel ajal on jalgpalli harrastamine soiku jäänud. Hooaja suursündmuseks on olnud EÜS-i ja korp! „Vironia“ jalgpallimeeskondade kohtamine. Sellega pole veel öeldud, et üliõpilasperes puuduvad jalgpallimängijad. Neid on küllaldaselt. Nad on aga laiali, ega pole suudetud koondada meeskonnaks. Silmapilgu tuntumaist mängijaist on üliõpilased: Kull, Simpman, Tärna, Koort, Välbe, Aljas, Bakin, Pehap, Riomar jne. Peamiseks takistajaks, miks jalgpall üliõpilasperes ei edene, on asjaolu, et suveks valguvad üliõpilased üle maa laiali, ega pole võimalust ühiselt, pidevalt harjutada. Üliõpilaskoondusmeeskonna mängutaset võib

praegusel momendil keskpäraseks pidada.

Tennis-sport oma iseloomult kuulub kallimate ja peenemate spordialade hulka. Seepärast on arusaadav, et seda spordiala harrastab peamiselt haritum rahvakiht. Omaaegsed Eesti Akadeemilise Spordiklubi tenniseväljad Tartus, Toomeorus, on ühed paremad Eestis. Seega on parem võimalus antud selle spordiala edenemiseks üliõpilaskonnas. Juba pikemat aega tennisemängijate esirinnas sammuvad üliõpilased Lasn, Kleinberg j. t. Üliõpilaselümpiaadidel Balti riiges on eesti üliõpilassportlased tennis võitmatud olnud. Igaüksisest akadeemilised esivõistlused dr. O. Kallase rändauhinnale on mängult küllaldaselt huvitavad ja aitavad tennisipordi levikut üliõpilasperes.

Veesport näitab viimasel ajal tõusvat arengut. Paremate ujujate ridades püsivad mitmed üliõpilased. Sõudesport, mis välismaal laialdase poolehoidu osaline, iseäranis Inglismaal, on ka meil paaril viimasel aastal tugevalt arenenud. Üliõpilassportlased sõudealal on päämiselt koondunud s.-s. „Taara“ ridadesse. Organisaationivahelised sõudevõistlused tooks siin kahtlemata elavust ja tugevamat hoogu, selle spordi edenemiseks.

Rattasport meil on leidnud harrastamist ainult jalgrattasõidus. Välismaal levinud mootorratta- ja autosõidud arusaadavalt ei levi meil. Meil puuduvad sellekohased sõiduteed ja spordiväljakud, mida nende spordialade harrastamine nõuab. Jalgrattasportlaste ridades on mitmed üliõpilased esirinnas sammunud. Auto- ja mootorrattasporti harrastatakse suurel määral lõbu- ja ajaviitespordina, nii palju kui meie olud seda lubavad.

Tõstesport, maadlus ja poks, mis omalajal meie rahvaspordiks oli, ei näi üliõpilaste hulgas poolehoidu leidvat. Meie spordi õitsengu algaastail leidis veel mõnigi üliõpilane maadlusmatil, tõstekangi kallal ja poksi harjutamas; kuna nüüd tegelevad neil aladel ainult üksikud.

Talisport on üks võluvamaid

SPORDIKLUBI TEGELASI:

I rida (vasakult paremale): K. Pill, lootustandvamaid kaugushüppajaid; V. Pulk, parem pikamaajooksja igal alal; N. Feldmann, paremaid kettahetjaid; F. Utt, eriala 400 m ja hoota hüpped; A. Mitt, mitmekülgsem üliõpilassportlane, Eesti meister juba 1916. aastal.

II rida: V. Nesterov, kaunikehaline sprinter; O. Erikson, suursportlane, hellitab lootust kettarekordi parandada; E. Armann, tõusvamaid teivahüppajaid; L. Raudsepp, mtimkülgsemaid naissportlasi; R. Keres, sporditegelane ja tegevsportlane.

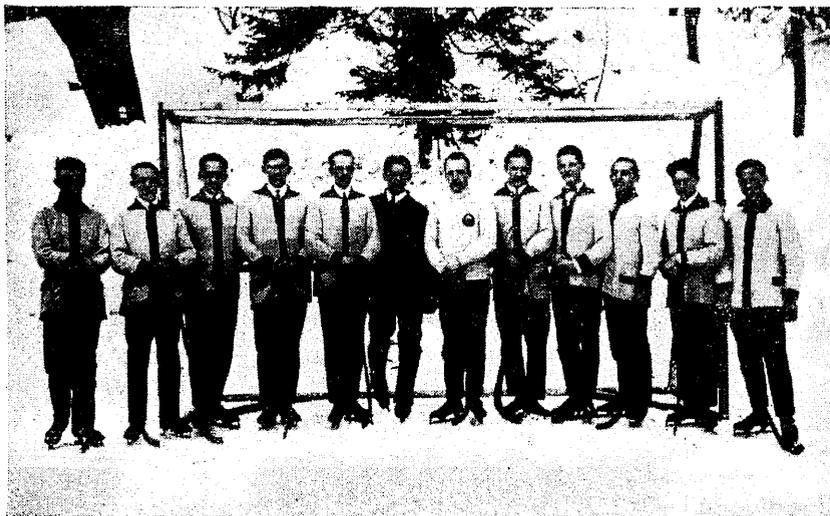
III rida: J. Kõiv, senine klubi naispere hing; E. Martinson, omaaegne parem kõrgushüppaja; B. Telling, värskemaid klubisuurusi.

Ülal: H. Niiler, Üliõpilaskonna käsipalli- ja jäähoki „ihu ja hing“.

spordialasid. Meie aastaegadega võrreldes on tali pikemaid, seepärast soodsamad võimalused aja mõttes selle spordi levikuks. Talisport on laialdane, siia kuuluvad: suusatamine, uisutamine, jääpall, hoki, iluuisutamine ja kelgutamine. Kõigil neil aladel ei puudu üliõpilaste osavõtt. Eesti paremad suusatajad, Veeborn, (suri õnnetul suusaretkel), Lest, Talpak j.t.

on kuulunud üliõpilaste ridadesse. Võistlusspordi kõrval tuleb ära märkida suurt suusatamise levikut laiema rahva hulgas, mis eriti viimasel aastatel on võtnud hoogu.

Uisuspordi esirinnas on sammunud kauaaegne ja mitmekülgsem üliõpilassportlane Aleks. Mitt, kelle võimed möödunud talvel kuuluvad juba rahvusvahelisse klassi.

E. A. S. K. omaaegne kuulsamaid jääpallimeeskondi.

Jääpall oli omal ajal osaliselt üliõpilassportlaste lemmikala, mida mängiti suure innuga. Eesti Akadeemilisel Spordiklubil oli võimsam meeskond, kes vääriliselt esines pealinna meeskondadega. Viimasel ajal on jääpall välja suremas. Selle asemel leiab poolehoidu jäähoki. Eesti esimeseks jäähoki pioneeriks on Eesti Akadeemiline Spordiklubi. Ta liige H. Niiler, Ameerikast tagasi tulles, oli esimeseks jäähoki mängijaks ja õhutamaks.

Tema energilisel juhtimisel ja näpunäidetel võis see spordiala Tartus edeneda, nii et Eesti Akadeemilise Spordiklubi jäähokimeeskond pääsis esimesel jäähoki esivõistlusel lõpuvõistlusesse, kaotades napilt pealinna „Kalevile“.

Iluuisutamine on üks talispordi kaunimaid ja vaatamisväärsemaid alasid, juhul kui see seisab kõrgel tasemel. Eesti iluuisutamise tase on keskpärane. Tartus iluuisutamise

õhutamaks ja soodustajaks on olnud Eesti Akadeemiline Spordiklubi. Botaanika-aia uisutee oma loodusliku võluga on iluuisutajatele meeldivaks harjutuspaigaks. Üliõpilased A. Daniel ja prl. Markus on paremaid Tartu iluuisutajaid. Kelgutamine on sport tervise pärast, mida harrastavad laiemad hulgad.

Naiste osa üliõpilasspordis on küllaldaselt mitmekesine. On ju vaieldav, missugune spordiala on naisüliõpilastele kõige sobivam. Tegelik elu on näidanud, et naisüliõpilassportlased tegelevad käsipalliga, kergejõustikuga, tennisega, iluuisutamisega jne. Võistlusspordile lisaks leidub hulk naiskaasvõitlejaid võimlemistundidel, kelle sihiks on sport tervise pärast.

Eesti Akadeemiline Spordiklubi, kes üliõpilasspordi hooldaja, pole suutnud luua kõigil aladel soodustusi. Küllaldated on needki võimalused, millised praegu olemas. Hea tahtmisega suudetakse võita kõik raskused.

Kehalise kasvatus ja spordiliikumise üldsuse huvides oleks tarvilik, et kõik üliõpilasspordist huvitatud koonduks Eesti Akadeemilise Spordiklubi ümber. Killunemisega ei suudeta eesmärgile. Ühinemine annab jõudu ja julgust suuremaks tööks.

Jüri Kitsing.

Mis pidurdab jalgpalli arengut üliõpilaskonnas?

Jalgpallispori pidevam harrastamine üliõpilaste keskel puhkab juba kümne aasta ümber mõnusa varjusurmas. Aastas korraldatakse küll paar-kolm võistlust üksikute organisatsioonide vahel, kuid seal esinevad ainult juhuslikultklapitud meeskonnad. Võistlused ise on kantud rohkem „seltskonnategelaste kohtamise“ ilmet, kui kollektiivdistsipliiniga treeneritud meeskondade heitlusest. Tõsi, praegugi leidub meie üliõpilaste seas häid jalgpallimängijaid, kuid needki kuuluvad enamikus väljaspool ülikooli teotsevatesse spordiorganisatsioonidesse teistes linnades. Alaliselt Tartus asuvate üliõpilaste

jalgpallurite loetlemiseks jätkub praegu küllalt ühe käe sõrmedest. Arusaadavalt ei saa sellises olukorras kuigi palju kõnet olla jalgpalli arendamisest üliõpilaskonnas.

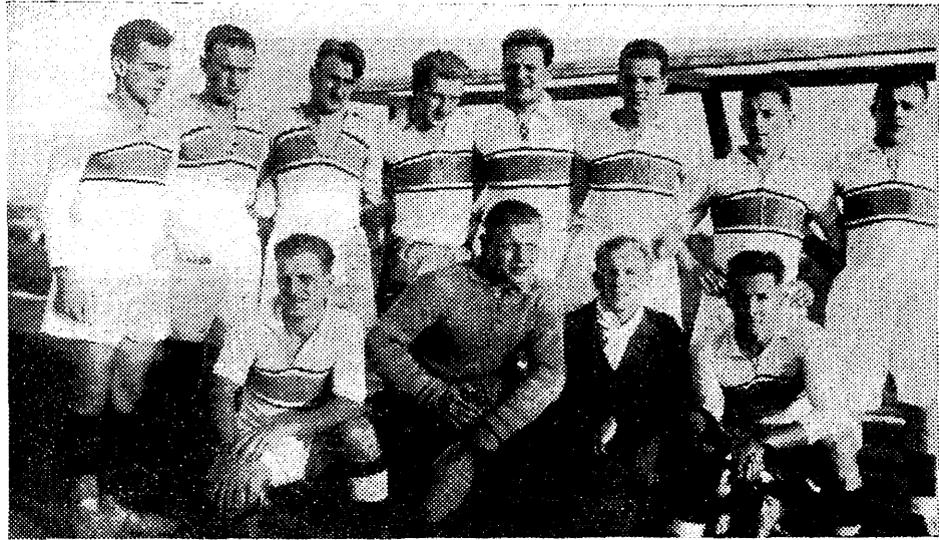
Ometi pole selline suikumine olnud alatine, „traditsiooniline“. Kes raatsib tagasi kaeda iseseisva eesti ülikooli esimestesse aastatesse, leiab eest tugeva jalgpalliharrastuse perioodi. Pole kahtlust, et meie tolaeagsed üliõpilased tõuke jalgpallisporidile pärandasid vene ülikoolilt. Enne maailmasõda ja selle algaastatel oli Tartu ülikooli jalgpall tugevaim Baltimail. Sinna kuuluvate vanemate eesti üliõpilaste

(Tamm, Zolk, Liblik, Valge, Paris j. t.) kaudu kandus see hoog edasi meie vabariigi algaastate spordihuviliste tudengite sekka. Nõnda võis E. Akadeemil. spordiklubi Tartu keskkoolide lõpuklasside õpilaste abiga koostada koguni kolm jalgpallimeeskonda, kes oma aja kohta esinesid küllaltki tugeva mänguvõimega. — Tartus kõige tugevam, edukas kodumaa linnades ja Riias. Selline eriharrastus kestis kõigest kolm-neli aastat. Sest vahepeal oli meile ulatunud pealesõjane spordirõmantika. Seni vähelevinenud või koguni tundmatud kehakultuuri alad vallutasid järelkasvu. Tartu koolinoored, kel-

lest sirgubki meie üliõpilaskonna spordi kandvam tuum, vaimustusid ennekõike kerge-spordist ja ameerikalikult uud-sest võrk-, korv- ja pesapallist. Jalgpall, kui võib-olla kõige ras-kem kollektiivsport, pidi maad andma uuele meelsusele. Ja sel-les vilkas spordiromantikas tar-dus see suureväljaku kindlat tree-ningusüsteemi nõudev pallipin-gutamine varjusurma kuni tänini. Aga mitte üks üliõpilaskonnas, vaid kogu Tartu jalgpalliveere-mises on kuni viimaste aastateni valitsenud provintslilik takerda-mine.

Et jalgpalli varjusurma ning takerdamise tõelisi põhjusi olu-lisemalt haarata, selleks peab pi-sut täpsamalt vaatlema vahepeal jõuduvõtnud spordialade erika-raktereid ning olutingimusi.

Nagu juuba vihjatud, sai va-hepeal suvistest välispordiharu-

Üliõpilaste jalgpallimeeskond, kes võitis liiduklassimeeskonda „Olümpiat“

dest erilise harrastuse osaliseks kergejõustik. Siin on meie saa-utised ulatanud kaugemale kui

ühelgi teisel alal. Suhteliselt aga eriti Tartu üliõpilaskonnas. Meie oludes on see kõigiti loomupära-

Jalgpall

„Terves kehas terve vaim“, — see lööklause on juba enam-vähem tun-nustatud tõik. Ja sellepärast on mul alati teatud sümpaatia olnud igasu-guste spordiharude vastu, — välja-arvatud jalgpall. Seda ala ei või korralikult ja hästi kasvatatud inime-ne mitte sallida. See on jõhker ja toores mäng, mis äratav inimeses madalaid instinkte. Andusin temale kord, kuid tulevikus mitte kunagi enam. See oli mõni hea aeg tagasi, kui mängisin ajakirjanikkude mees-konnas, kes pidas matschi vanemuis-lastega.

Peab ütlema, väga jube tunne tek- kib juba alguses, kui nii ilma lip-suta, kraeta ja pükseta rahva ette il-mud. Hakkad kohe ringi vaatama mõne nurgataguse või puu järele, kuhu võiks peitu pugeda — aga võta näpust, — midagi niisugust. Paar väravat, jah, ei saa salata, leidus väljal küll, aga sinna taha end ära peita oleks isegi koerapojale raske ülesanne.

Noh, aga polnud midagi parata, — tegin julge näo pähe ja hoidsin ikka

rohkem keskvälja poole, et tuttavad ära ei tunneks. Aga kaua sa end keskväljal hoida jõuad, kui olud ääretormaja.

Peagi kõlas vahekohtuniku vile, mis tähendas seda, et võis hakata mängima, — see on, mööda välja edasitagasi jooksmata ja palli otsima hakata. See oli raske ülesanne, sest juhtus olema seesugune pall, mis alati seal oli, kus sind ei olnud. Ja kui vahel kogemata sattusid palliga seisma silm silma ja hammas hamba vastu, siis olid ootamatust kohtami-sest niivõrd segane, et ei mõistnud midagi peale hakata. „Söö ära, kar-jutakse, „mis sa magad“.

„Taevakene,“ hõikan vastu, „mis-moodi ma magan, — näete ju ise, kaasvõitlejad, et kavatsen just lööma hakata. Kui ei jõua oodata, muret-sege enestele teine pall.“

Ja ise muudkui driblan ümber palli ja varitsen parajat momenti, et talle üks tubli sirakas virutada, mis annaks tiukiks ajaks mäletada. Siis jõuab mulle appi maestro Juhan Simm, kes mängis vastasmeeskonna kaitsjat.

„Stoi brat“, hõikab Simm, „näita

mulle kah, kuidas see kera ligidalt välja näeb!“

Pidasime siis kahekesi nõu ja aru-tasime, kuhu kanti oleks kõige pa-rem palli sokutada. Simm arvas, et oleks paras moment pall maatas-a teha või väljalt hoopis minema lüüa — saaks sest igavesest jooksmisest lahti, — mina aga pidasin paremaks mitte nii kergemeelselt otsustada, vaid asja igakülgelt ja kainelt läbi kaaluda. Ja me oleksime peaaegu juba ühise keele leidnud, — aga seal tuleb väravavaht ja napsab palli nina eest ära. Tegin küll veel ühe kaela-murdva robinsonaadi, aga mis läi-nud, see läinud.

Häbematus, ebaspordimehelik temp. See ei ole kellegi fair play, teise eest palli ära näpata. Värava-vahiga ilusat kokkumängu tehes oleks lihtne asi tunnis viiekümne värava ümber lüüa. Sest kõikide mängijate ühisele jõule ei oleks pall suutnud kuigi kaua vastu pidada. Oleksime võinud kergesti paar il-marekordi purustada.

Otsustasime siis Simmiga kahe-kesi mängust üldse mitte osa võtta. Protestiks. Tulgu pall või jala ette, — mitte ei puutu. Aga siis ta just

ne. See on puhtindividualistlik spordiharu, kus iga üksik huvilane loob enesele treeningusüsteemi, võib valida sobiva harjutusaja, võib tegelda mitmes eriharus, valida vaba tahte järele oma võimetele vastava eriala, seda vahetada jne. See kõik sõltub üksikust inimesest ja selle vabast tahtest. Samuti on kergejõustiku tehnilised eelharjutused täiesti võimalikud lihtsustatud olukordades. Ei ole pea ainult kergespordi eriharu, mille treeningut primitiivsemas mõttes ei saaks sooritada väljaspool vastavate väljakute piire. Ja kui siia juurde pookida veel eestlase tõupärane individualistlik kallak, siis näikse kõigiti õigustatud olevat kergespordi kiire tõus ning hellitamine meie kitsastes üliõpilaseludes.

Võrk- ja korvpall kollektiivmängudena on haaranud kõige

suurema levikuraadiuse moodsas spordiliikumises. Eriti aga esimene. Vähenõudliku varustuse ja kitsa ruumala eeldamise tõttu kohtame võrkpalli lendu aasta läbi kinnistes ruumides, suvete randadel, luhtadel, metsades, aedades, hoovides ja isegi tänavail. Kus pall, võrk ja paar-kolm inimest koos, seal läheduses leidub alati ka kohake mängu käima löömiseks. Seega on võrkpall meil muutunud rahva- ning seltskonnaspordiks. Pisut keerukamat seadeldist ning mängulaadi eeldab korvpall. Seepärast ongi ta jäänud süstemaatsemat harrastust nõudvaks kollektiivalaks, mida innukalt arendatakse eriorganisatsioonides ja õppivas noorsoos. Sellevastu aga pole samuti Ameerikast importeeritud pesapall oma ülekeeruka varustuse ning tohutusuure väljaku nõude tõttu meil nimetamisväärseltki leidnud kõla-

pinda, välja arvatud algaja uudihimu lühike periood. Olutingimused ise on tõmmanud neile kollektiivmängudele ette loomulikud levikupiirid. Meie spordihuviline keskkoolinoorus tuleb ülikooli ettevalmistatud kergejõustiklasena, vilka korvikütina ja innuka võrkpallipõrutajana. Ülikooli moodne kehakultuuri orientatsioon ja mugav võimla soodustavad nende eriharrastuste edasiarendamist.

Hoopis teissugustel siseseadustel ning välistingimustel põhjeneb jalgpallimäng. Siin pole maksev ei kergejõustiku individuaalne teotsemisevabadus ega käsipalli paenduv kohanemisvõime olutingimustele. Võib julgesti väita, et jalgpall oma iseloomult on kõige tugevamat ühisdistsipliini eeldav kollektiivspordiala. Peale iga üksikmängija spordimeheliku füüsilise võime

Pidasime siis kahekesi nõu ja arutasime, kuhu kanti oleks kõige parem pall sokutada...

tuligi. Tuli ja põmatas mulle keset pealage, et oli kuulda, kuidas ööbi-

kud laulsid. Ja kargas siis suures kaares otse väravavahile sülle.

„Bravoo“ karjus rahvas, „see oli meistri löök.“

Ja poisikari golli ees vaatas minu peale suure aukartusega. Jalutasin siis tiigri pilguga väljal ringi ja varitsesin palli, kuigi kael kange oli ja pea kumises kui tsar-kolokol Moskva kremlis.

Kuid asjata hellitasin lootust. Pall näis nüüd minu pea sootuks unustanud olevat. Selle asemel aga hakkas ta erilist sümpaatiat tundma minu jalgade vastu. Kuhu ma ka ei põgenenud, ikka pidin ta otsa komistama. „Viruta värava pihta,“ karjutas, „anna kohe“.

Ja otse minu ees ühe meetri kaugusel haigutab tühi värav koledast igavusest.

Möödalöömine oli enam kui võimatu.

Pigistasin silmad kinni ja lõin...

Noh, mis sellest enam edasi rääkida. Või pean siiski hoopis kilda sattuma ja ütleva, et sooritasin selle, mida peeti võimatuks. Et tegin ülimimiliku teo ja lõin palli hoopis teise ilmakaare poole...

Jah, seda ma tegin, kuid mulle ei meeldi siiski enam mängida jalgpalli.

Romulus.

ning pallikäsitlemise tehnika nõuab jalgpalli edukas arendamine suurt ühistunnet. Ükski jalgpallur meeskonnas ei tohi hetkekski unustada, et ta on ainult 1/11 tervikust — ja ainult üksteistkümmend individuaalset vastastoi met moodustavad orgaanilise terviku. Sest meie päevil pole enam võimalik jalgpalli mängida üksi jala ja peakolbaga, vaid samavõrra selleks-teritatud intellektiga. Kiire otsustamisvõime, selle välkjas rakendamine, situatsioonide taipamine ja ettenägelikkus kogu meeskonna ulatuses — need on skemaatilised põhinõuded igale jalgpallihuvilisele. Pallikäsitlemine, tehniline osavus ning füüsiline vastupidavus on märksa kergemini õpitav, kuid täiesti kasutu, kui puuduvad meeskonna orgaanilise tervikluse nõuded. Seda ühistunnet, tehnilist oskust ja kehalist vastupidavust, mida kõike juhiks vastavalt teritatud intellekt, võidakse saavutada vaid pidevate koosharjutustega, pidevate kogemustega. Jalgpallimängijad ei saa harjutada paari-kolme kaupa kuskil kõrvalises kohas või piiratud ruumis ja siis kokku tulla „meeskonnamänguks“.

Siin kohtamegi õige suuri raskusi Tartu oludes. Enne kõike nõuab jalgpallimeeskond küllalt kulukat varustist, mida intensiivses teotsemises peab uuendama üsna kiiresti. E. Akadeemiline Spordiklubi, kelle õlgadel seni lasunud üliõpilasspordi organiseerimine, pole oma kasinas majanduslikus olukorras suutnud viimasel ajal küllaldaselt määralt rahuldada neidki materiaalseid nõudeid, mis oleksid aidanud vir-

gutada jalgpalli edasiviljelemist. Kuid kui oleks leidunud küllalt entusiastlikke jalgpallihuvilisi üliõpilassportlaste keskel, kindlasti oleks üle saadud sellest tõkkest. Märksa täbaram lugu on mänguväljakuga, mida eeldab süstemaatiline jalgpallisport. Selles suhtes on Tartu otse haletsemisväärses seisukorras. Omal ajal ehitas E. Akadeemiline Spordiklubi Raadi väljale omal jõul jalgpalliväljaku. See oli terve linna kohta ainuke. Kuid siis arvas Tartu linnavalitsus heaks oma uut liivauku rajada just sellele maaalale, mis kuulus spordiväljaku alla ja mille kordaseadmiseks organisatsioon oli kulutanud õige tüsedat summa! Selle järele katkusid kohalikud spordiorganisatsioonid kasutada linnale kuuluvat Karlova mõisa kartulivälja. Siingi eelistas vastav administratsioon kapsakasvatamist jalgpallile. Paari aasta eest lõpuks jõudis linn ometi niikaugemale, et silus kavatsetava Tammelinna staadioni keskosa tasasemaks ja püstitas jalgpallivärsavad. See on ka kõik. Pole ühtki varjualust ega rõivasturuumi, kõnelemata hädavajalikest dušist. On ilm tujukas, siis ei riskeeri väljale minna mängija ega pealtvaataja. Kui kergejõus tiklane läheb harjutusele siis, kui ta heaks arvab, kui ta mahti saab, võimleja, võrk- ja korvpalli huvilane sooritab treeningu mugavas võimlas, mõnuleb kuuma ja külma duši all, tulles koju karastatuna, — jalgpallur kui kindla kollektiivi osa peab alati ilmuma kindlaajalisele ühisharjutusele, end nõretama jooksmata ja sellisena väljakult lahkuma. Jultub treening või võistlus vihma alla, siis kergitab Tartu jalgpallimängija väline räpasus tõelise kahetsustunde pealtnägijasse. Pole paika, kus end puhtaks pesta ja ümber rõivastada.

Arvestades kõiki eelpoolriivatud asjaolusid, on kõigiti mõistetav jalgpalliharrastuse varjusurm meie üliõpilaskonnas. Milline

mõte oleks olnud meie tudengil eelistada keerukat jalgpalli üle-malvaadeldud mugavatele ning lihtsustatud spordialadele! Ja eriti sellistes olutingimustes.

Puht-üliõpilaselu seisukohalt vaadatuna seltsib sellele veelgi üks oluline lisapidur. Jalgpalli edukaks arendamiseks on meie üliõpilane liigselt liikuv. Hooaja parajal algamisel võtab tudeng oma kohvri ja lahkub Tartust. Kui ta jälle tagasi tuleb, on meie pikkade ning tujukate sügistetõttu jalgpallihooaeg möödumas. Seepärast paljud head üliõpilastest jalgpallimängijad kuuluvadki oma alaliste kodukohtade spordiorganisatsioonide meeskondadesse. Puhtüliõpilasjalgpall jääb neile vaid juhuslikuks vahelõbukuks.

Kokkuvõttes võib aga öelda, et jalgpall võimsa spordialana ning ühistunde kasvatajana pälvib tõsisemat tähelepanu meie üliõpilaskonnas. Need, kellele praegu on usaldatud meie akadeemilise noorsoo spordijuhtimine, püüdku seda mõista ning virgutada selle süstemaatset harrastamist. Enne kõike tuleb hoollit-seda korraliku väljaku eest, kust ära tulles mängija end tunneks spordimehena, inimesena. Samuti peab propageerima ta keskkoolides juba ühekülgselt ning liigselt härrasmehelikuks muutuva võrk- ja korvpalli arvel jalgpalli uut hoogu, mis automaatselt edasi kanduks ülikooli aastatele. Mingi ilmetu mugavuste otsimine nõrgemat füüsilist kui ka vaimset konsentratsiooni eeldavatel spordialadel andku maad jälle kesken-datumale ühisdistsipliinile. Alaliselt Tartus asuva noorema generatsiooni spordihuviliste üliõpilaste kohuseks jäägu selle algatamine. Sest spordiliikumine meie intelligentsis peaks juba küllalt niivõrd arenenud olema, et seda ei juhiks mitte üksi vaimustuseromantika, vaid samuti ka mõistus. Jalgpall vajab neid mõlemaid.

Johannes Schütz.

A. KONDOR,
Klubi esimees 1925. a.

Spordivõistlused ja nende korraldus

Spordivõistlused on suurel määral kehakultuuri tasapinna peegliks, osaliselt ka kehakultuuri edendavaks teguriks. Nad lähendavad rahvast sportlaspelele ja vastupidiselt, samuti suurendavad kehakultuuri pooldajate arvu, mis omakord kannab spordivaimu edasi laiematesse rahvahulkadesse.

Suurvõistlused — maavõistlused lähendavad üksikuid rahvaid suuremal määral kui diplomaatlikud külaskäigud. Spordivõistlusel loodud rahvussõprusside-med on laialdasemad ja otsesemad rahva hulgaile kui üksikute politikameeste küllasõidud.

Ei ole mitte ükskõik, kuidas spordivõistlusi korraldada. Nende korraldustest, sisustamisest oleneb suurel määral laiem rahvahulga arusaamine ja suhtumine sportlikku liikumisse.

Alljärgnevad read tahavad ära märkida mõningaid puudusi, mis seni spordivõistluste korraldamistel on esile kerkinud ning mis mõnegi spordihuvilise on selle liikumise vastasleeri tõuganud. Meie oleme oma võistluskorraldusist kaugele maha jäänud oma vennasrahvast — soomlastest, kus laiem rahva vaimustus ja osavõtt spordiliikumisele on hoopis suurem ja mitmekordsem kui meil. Kõiges selles on osaliselt süüdi spordiga tegelevad organisatsioonid.

Eestis on küllaldaselt spordiorganisatsioone, võib olla ehkki liiga palju. Igaüks neist püüab korraldada võistlusi. Viimaste

korraldamisel puudub igasugune kontroll, nii sisuline kui ka arvuline. Seesuguse kontrolli puudumisel ongi esile kerkinud mitmed puudused, mida ei tohiks olla ja mida võiks kõrvaldada tugeva keskuse kaudu. Selle keskuse ülesandeks olgu kohapealsete võistluste arvuline jaotus hooajal võistlusi korraldavate organisatsioonide vahel. Samuti peaks tõsiselt mõtlema võistluste sisustamisele. Pealtvaatajale ei paku mingit lõbu oma aega raisata võistluste vaatamisel, kui võistluslaval võistlejad paar võistlejat, ja tihtigi on need pealtvaatajate hulgaist hangitud, et kava täita.

Allakirjutajale näib võistluste korraldamisel järgnevaid puudusi:

1) Mõned organisatsioonid tahavad võistlusi korraldada liiga sageli.

2) Võistlused reklameeritakse suurematena, kui nad tegelikult on. Alaliselt võib võistluskuulutustelt lugeda osa võtavad kõik kodumaa paremad sportlased, arvult üle saja jne.

Võistlustel aga selgub, et võistlejad ainult teise- ja kolmandajärgu suurused, arvult 2 või 3 igal alal, seega mitmekümnekordselt kahvatum kui võistlusreklaamil kuulutatud.

3) Võistluskuulutustes reklameeritakse spordisuurus, keda aga üldse väljakuulutatud võistlustele pole üles antud. Sellega tahetakse ainult laialdast rahvahulka kokku meelitada, et kassat teha, seejuures küsimata, kuidas see üldisele spordiliikumisele kahjuks osutub ja pealtvaatajad üldiselt ära võõrutab. See on täiesti lubamatu reklaam.

4) Võistlustele antakse üles hulk võistlejaid, tegelikult aga ilmuvad rajale heal juhul pooled ülesartuist, kuna teine pool jääb tulemata. Siin ilmneb organisatsiooni sisemine nõrkus ja üksikliikne kohusetunde puudus. Selle järelduseks on nähe, et mõ-

nel võistluslaval võistlejad paar võistlejat, kuna mõni ala osavõtjate puudusel tuleb kavast välja jätta.

5) Võistlused ei tohi liiga pikaks venida ega kurnavaks saada. Samuti tuleb suuremat rõhku panna võistlejate rõivastusele. Mustalt ja räpakalt ilmuv võistleja teeb võistluse jälgimise eba-meeldivaks.

Mida teha spordivõistluste korralikuks korraldamiseks ja rahva poolehoidu võitmiseks?

Võistlused sündigu ühise keskuse kontrolli all. Seni kui see puudub, peab iga võistlusi korraldav organisatsioon oma pühimaks kohuseks pidama nõude: korralikkus ja täpsus. Võistlusreklaam olgu õiglane. Tehtagu teatavaks ainult need võistlejad, kes tegelikult ilmuvad võistlustele. Karmilt tuleks karistada neid organisatsioone, kes võistlejaid üles annavad, aga üksikvõistlejad võistlusele ei ilmu. Samuti peab karistama üksikvõistlejat, kui ta oma süü läbi ei ilmu võistlusele.

Võistluste arv ja aeg tuleb kohapealsete organisatsioonide vahel ühiselt kokku leppida, et ei tuleks mitmeid võistlusi korraga. Sarnane võistluste küllastus halvab majanduslikult igat organisatsiooni. Samuti tuleks organisatsioonidel omavaheline kokkulepe sõlmida, et teatud hooajal kõikidesse organisatsioonidesse kuuluvad sportlased võistlevad vastastikku korraldatavatel võistlustel.

Need on mõningad mõtted puuduste kohta, mis pikema ajastu vältel on silma paistnud.

Hea tahtmise ja üksteise usaldusega ühise eesmärgi saavutamise nimel peaksid need puudused olema kõrvaldatavad.

Nende kõrvaldamisega sisustame spordivõistlusi. Kogume laiemat rahvamassi sportlikkudele üritustele, mis aina kasulik üldisele liikumisele.

A. Kondor.

Käsipall üliõpilaskonnas

Korv- ja võrkpallimängude taase üliõpilaskonnas on viimastel aastatel palju tõusnud.

Selleks on mitmeid põhjusi.

Igal aastal astuvad ülikooli noored, kelle hulgas palju häid keskkooli mängijaid.

Tartu ülikooli uus võimla on hää ja ajakohane võistluspaik.

Käsipallimäng kui sisesport ei olene ilmastiku mõjudest. Seda harrastatakse olenemata ilmastikust, kuna pikk, muutuva ilmastikuga tali takistab harrastada reeglipäraselt teisi spordialasid talihooajal.

Mängu iseloom köidab päältvaatajaid ja võistlejaid.

Kehalise kasvatusse toimikonna poolt ettevõetud mängijate liigistamine eri- ja üldklassi, aitas levitada neid spordialasid laiematesse üliõpilaskonna kihtidesse.

Võib ütelda, et käsipall jääb üliõpilaskonna kõige populaarsemaks spordialaks, sest seda harrastatakse akadeemilisel tööajal, kuna teiste spordialade, nagu tennis, jalgpalli, kergejõustiku jne. hooaeg langeb ajale, mil suurem osa üliõpilastest Tartust eemal või sooritamas eksameid.

Et korv- ja võrkpallimängud on üliõpilaskonna harrastatavaks spordialadeks, siis peaks üliõpilaskond olema huvitatud: 1) kuidas levitada neid mängu laiematesse üliõpilaskonna kihtidesse; 2) et Tartu üliõpilaskonna esindusmeeskonnad seisaks kõrgel tasemel teiste Euroopa käsipalli meeskondade hulgas.

Kahjuks peab ütleva, et suurem osa lootustandvamaid mängijaid keskkoolist tulles jäävad ülikoolis mänguvõimetes vanale tasemele või isegi langevad võimetes.

Põhjusi on mitmesuguseid, kuid ükski neist ei ole vaban-datav.

Eranditeks on siin vaid üksikud, kes stardivad parimates Eesti käsipalli seltsides.

Niisugune olukord on ebaloomulik. Ülikooliealine noormees peab olema kehalistelt võimetelt, vastupidavuselt ja kiiruselt oma saavutiste tipul. Meil aga on saadaseks nähteks, et noored keskkooliõpilased võivad kergelt üliõpilasõrg-ide meeskondi.

Viga peitub selles, et ülikoolis õppides jäetakse hooletusse harjutamine, kuna just ülikoolis on spordielu arendamiseks kõige paremad tingimused.

Seda näitavad Saksa, Skandinaavia, Briti, Jaapani, Ameerika ja teiste riikide üliõpilaste sportlikud saavutised. Näit. Ameerika olümpiaadi meeskond koosneb 95% üliõpilastest.

Vähe usutav on väide, nagu takistaks akadeemiline töö sportimist. Kõige intensiivsema akadeemilise töö kõrval hää tahtmisega on võimalik aega võtta sportimiseks.

On tarvilik, et üliõpilaskond hakkaks süstemaatiliselt arendama kõne all olevaid mängu. Selleks on tarvilik:

1) Et igal org-il oleks asjatundja — õpetaja, kes on võimeline ajakohaselt instrueerima kaasvõitlejaid. Selleks ei ole tarvis palgalist õpetajat. Instruktoriks võib olla vanem kaasvõitleja, kogenud mängija, kes tunneb mängu teoreetiliselt ja praktiliselt. Kehalise kasvatusse toimikonna poolt korraldatud käsipalli-mängude instruktorite kursused olid esimeseks katseks selles suunas.

2) Muuta senist kahemiinuse võistlussüsteemi turniir-süsteemiks. Sellega tõstetakse pidevat huvi võistluste vastu meeskondades võistluste lõpuni. Praeguse süsteemi juures meeskondadel, kellel on kaks kaotust, kaob huvi harjutamiseks. Uue süsteemi juu-

res harjutab meeskond kogu hooaeg ja sellega kasvab ka mänguvõime. Uue süsteemi järele tuleb võitjaks meeskond, kes kogu hooaja jooksul oli keskmiselt kõige parem. Seega kaovad „üllatusmeisterid“.

3) Et mängu juhiks asjatundjad kohtunikud, mis aitaks kaasa mängu tehnilisele arenemisele ja võistlejate spordimehelikkuse kasvatamisele. Seni vilistasid mängu Eesti Käsipalli Liidu kohtunikud. Üliõpilaskond võiks ise kasvatada kohtunikke. Selleks leidub küllalt asjahuvilisi.

4) Et mängud ennast majanduslikult tasuks. Selleks on tarvilik suurem mänguhoone, mis mahutaks suuremaid päältvaatajate hulki. Praegu peavad võistluste korraldajad tõstma kõrgele pääsmete hindu, et kuidagi katta suurvõistluse väljaminekuid. Seega jääb laiematele kihtidele võistluste jälgimine kättesaamatuks. Samuti on majanduslikult võimatu väikese päältvatajaskonna ees pidada suuremaid rahvusvahelisi võistlusi.

5) Et hakatakse hoolitsemata üliõpilaskonna esindusmeeskondade eest. Senised esindusmeeskondade ettevõtted on olnud juhuslikku laadi. Peeti rida võistlusi Riia ülikooliga ja võeti osa üliõpilaskondade olümpiaadist Torinos. Kuid meeskonnad koostati viimasel minutil ja puudus süstemaatiline harjutus, mis on edu eelduseks.

Tuleks organiseerida üliõpilaskonna esindusmeeskondi, kes võistleks teiste riikide meeskondadega ja võtaks osa Eesti Käsipalli Liidu esivõistlustest.

Seega kaoks eriklassi mängud, kuna eriklassimängijad moodustaksid esindusmeeskondi. Iga organisatsiooni spordielu ülimalt sihiks ja auks oleks anda mängijaid esindusmeeskondadesse.

H. Niiler,

GUSTAV SULE

Maailma paremaid odaheitjaid

Soomlased, kes läinud olümpiaadil esimesed kolm kohta odaheites kinni panid, on endamisi ikka huvi tundnud eestlase G. Sule vastu, keda nad odaheites loevad enestele järgmiseks. Kui Sule, 1931. a. Tartus purustas Eesti rekordi (69,54) ja saavutas tagajärje, milleni sellel aastal keegi ei olnud küündinud terves maailmas, olid soomlased tõsiselt üllatatud. Nende maailmarekordimees Matti Järvinen uinus siis oma loorberitel, Pentilla — parim soomlaste tehnikamees, oli eemale jäänud ja nooremad heitjad (Sippala, Lietu j. t.) olid kaugel maailmatasemest. Sel ajal kutsuti Sule esimest korda Soome. Need olid mingid rahvusvahelised võistlused, mille korraldajaks Helsingi „Kamraterna“. Sule sõitis sellele võistlusele hää õnne peale. Ta teadis, et tema pidev treeninguvorm oli 5 meetrit vähem kui see hiilgesaavutis, mis temale omalegi oli tulnud pisut ootamata. Eläintarha väljakul, kus kaugused näivad lühikesed, uskus Sule küll korrata võivat oma saavutist. Seda uskusid ka soomlased ja kui siis väljakule läksime, seisis sääl teiste keskel keegi prillidega mees, kes ilmselt närveeris ja Sulet üksisilmi vahtis. See oli Maailma Matti.

Ei olnud sel korral võistlustingimused meie Sulele soodsad. Oli kaks tegurit, mida Sule ei teadnud arvestada. Need olid: külm Soome sügis ja soome odad. Sule oli seni heitnud eesti odadega, mis märksa pehmemast materjalist. Kui ta aga Kohlemaise äris nägi esmakordselt pruuni soome oda — ta valis selle, kuna ta tundis, et see oda võimaldab paremat saavutist. Ei tulnud mõttestegi, et terasköva odaputk võib olla kardetav käelihastele. Teiselt poolt känges külm kippus tegema liiga. Külm oli nii vali, et Feldmann (kes samal

G. Sulega Soomes

võistlusel tuli meistriks kettaheites), kõik heited sooritas vammuses. Sule ei saanud enne võistlust keha soojaks, kuigi ta kõik selga ajas, mis meil kaasas oli. Nii mindi jõudu mõõtma Matti Järvisega. Ei mäleta, kumb neist heitis ennem, kas Matti või Sule. Igatahes esimesed heited ei küündinud kaugeltki 60 meetri jooneni, sest Sule libises ja pillutas heite õhust. Teisel heitel oli hoog tugev, oda aga tõusis õhku surnud hooga. Sule oli osatanud käe, ei andnud sellele aga suuremat tähendust. Kolmandal heitel rebis Sule veelikord nii riagu andis, siis oli aga ka heidetel lõpp ja Sule ei saanud kätt liigutada. Kui me Ameerika ülikooli treeneri Mattilaga platsile jõudsime, oli Sule lootuse kaotanud, et ta üldse edaspidi saab heita. Mattila aga asus kätt vaatama ja andis lootust, et mees olümpiaadi ajaks jälle saab heita. Sule kindlam võimalus Mattit võita oli nurjunud, sest sellel võistlusel Järvinen heitis nigelalt ja võitis Sippalat kõigest mõne sentimeetriga (63,32).

Soomlaste usk Sulesse langes selle võistlusega. Teda peeti meheks, kes tagajärge ainult treeningul suudab näidata. Ja kui Sule teist korda sõitis Helsingi — arvati, et Lietu on talle paras vastane. Vaheajal oli Sule konstantne treeningtase tõusnud. Sule tundis nüüd ka Soomet. Ja kui ta siis ilusa tehnika ja jõulise hooga oda esimesel heitel pillutas õhku, käis imestuskahin läbi Eläintarha ja hõimud märkisid oma kiitust võimsa applausiga. Igauhele oli selge, et Sule on klass parima tollest Lietust, kes Soome—Prantsuse maavõistlusel tõi Soomele odaheites esikoha.

Kolmanda sõidu Soome tegi Sule läinud aasta juunis. Tol korral olid Lahtis „Lahden Urheilijate“ juubelivõistlused, kust osa võtsid üle 100 võistleja, nende hulgas rida Soome paremaid olümpiamehi (Iso-Hollo, Lehtinen, Kotkas, Toivonen, Kivi, Luomonen, Sippala ja teisi). Sule eelmise aasta võit Göteborgis ja tema poolt püstitatud Eesti rekord olid soomlastele jätnud seesuguse mulje, et kardeti tema võitu Sippala üle. Ei olnud võistlustingimused Lahtis kiita. Sääline spordiväli on ehitatud mäe otsa ja on tuultele avatud. Hommikul rabistas külma vihma ning tugev puhanguline küljetuul takistas odaheidet tunduvalt. Sulel ei näinud olevat ka eriti hääd tuju võistlemiseks, ta vorm oli seekord räbal. Olime vaheajal tutvunud Sippalaga, Sule leidis, et Veimann oli välimuse järele talle kõivemaks konkurendiks. Ja nii see oligi.

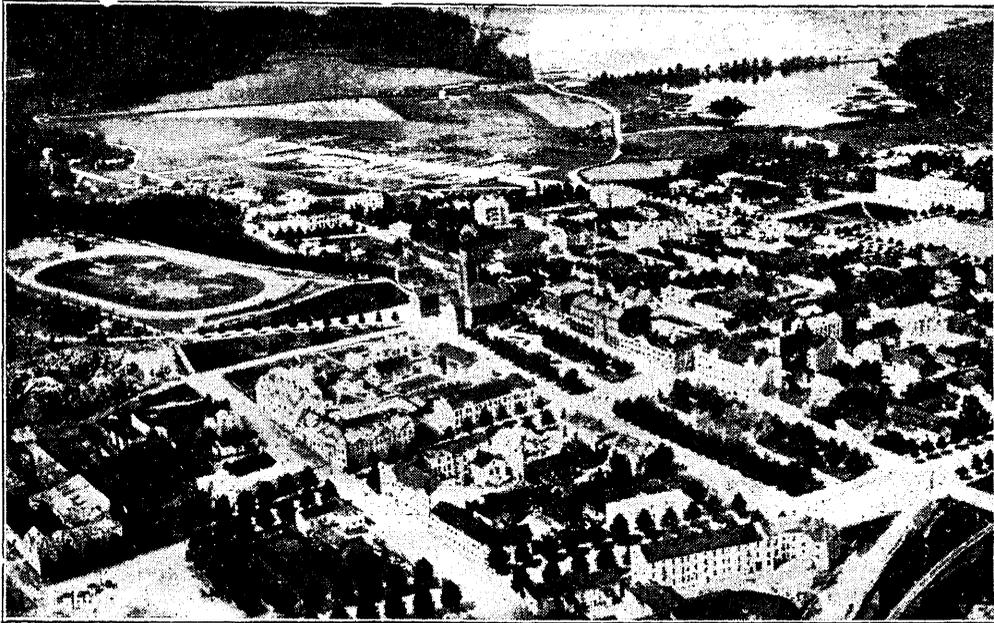
Võistlus algas odaheitega. Kutsuti heitjad väljakule, kuid teatati sellejuures, et heita võib ainult platsileiduvate odadega. See ajas sõidame täis. Gutt kahmas esimese ettejuhtuva oda, rebis seljast villase kampsuni ja lennutas oda ilusa hooga minema. Heide, arvestades neid võistlustingimusi, oli küllalt hea, tagajärg ulatus üle 65 meetri. Teisena heitis Sippala, olümpiaadi hõbemedalimees. Juba esimest heitest oli selge, et Sippala Sulele häviv. Ei ulatunud Sippala viimased heitedki, need, millega ta oma vastaseid üllatab, Sule esimese heiteni. Sule parandas oma tagajärge celviimase heitega ja ruuporimees kuulutas tagajärjeks Sulele 66,10 m — Sippalale 64,60 m.

Lahtis Sule ei läinud heidet, millesse panna kõiki oma võimeid. Ta stiil oli käest ära. Võit Sippala üle seesuguses vormis pidi andma mehel uut indu ja hoogu. Banketil soomlased ei olnud kiitusega kitsid ja tõendasid võidu, et Sule on Eesti kuulsam kergejõustiklane, keda Soomes tunnakse. See oli vist ilusam kõigist kolmest Soome reisust. Sule ees näisid avarduvat kõige julgemad väljavan- ted. Sest Matti Järvinen ei olnud maailmale näidanud oma paremaid saavutisi ja heitis Porvos samal päeval kõigest 66,19 m, s. o. 9 sm enam kui Sule Lahtis.

Hää odaheitja ei kuku taevast. Enam kui teised alad, nõuab see aia oma harrastajalt sihiteadlikku suhtumist ja hääd ettevalmistust, aga ka võimalusi odaheitele täielikult pühen-

Sule oda heitmas

Lahti linnulennult — tagaplaanil staadion.

duda. Ainult need, kellel kõik kolm olemas, suudab jõuda tippsaavutisteni omal alal. Matti Järvinen, Soome kergespordi heledam täht, võib ennast selles suhtes õnnelikuks pidada. Atheena olümpiavõitja Järvisse pojana sai Matti oma isalt hää ettevalmistuse. Tema füüsiline jõud, kehaline vastupidavus, närvide pingevõime ja organismi kõvendamine on aegapidi ja süstemaatiliselt, ilma liialdamata tõstetud tema 100% võimeteni. Soome olümpiameeskonna massöör ütles, et ei ole tema käte all olnud ideaalsemat Herkulest kui Matti. Samuti on Soome „tähtede“ tehniline eritreening muutunud omaette teaduseks, millega Eesti ei suuda pidada sammu. Kõlmandaks on Soome seltskonna ja spordi vahel kaugelt tugevam kokkukuuluvus kui meil. See võimaldab silmapaistvatel sportlastel täielikult pühenduda oma erialale. (Näide: Matti

Järvinen oli sel korral ametis Soome kuulsamas sporditarvete vabrikus, tema ülesandeks oli seal odade proovimine.) Ei saa seda arvestades seada Sulele nii kõrgeid nõudeid, kui Järvisele. Aga Sule ei ole kaugeltki veel oma võimete tipule jõudnud. Tema senine edukäik näitab pidevat progressi ja annab pildi erakordsete võimetega sportlasest. Keskkooli eelviimases klassis oli ta omaaegse üliõpilasmaailmameister Schützile tõsisemaks konkurendiks. Abituriendina Sule heitis 61,82 m ja jättis oma selja taha Schützi. 1930. a. Sule võitis kolmikmaavõistlusel Meimerit ja Jurgist. 1931. aastal püstitatud Eesti odaheite rekord, mida ta aasta hiljem veelgi parandas (69,62) tõstsid ta kõrgemale omaaegselt odafenomeenist A. Klumbergist. Võidud Lietu üle Helsingis, Veimanni üle Göteborgis ja Toriinos ja Sippala üle Lahtis, näi-

tavad, et Sule kuulub maailmaklassi. Et ta kahel viimasel aastal ei ole oma saavutist parandanud, see ei anna põhjust rääkida tagasiminekest. Igal sportlasel, kes kord oma saavutistega jõudnud maailmatasemeni — tekib teatav jõudeajajärk. Matti Järvisega oli kord lugu niikaugel, et Soome asjatundjad pidasid teda vanarauaks. See jõudeajajärk ei keelanud, vaid otse selle vastu, aitas Mattil püstitada hülgetagajärgi. Samuti näib olevat lugu meie Sulega.

Seni on Sule sõitnud Soome võistlenu. Aga olulisem kui võistlus on Sulele nüüd ettevalmistamine. Jääb soovida, et talle peatselt võimalus avaneks tutvuda Soome eeltreeninguga, odaheite eritreeninguga ja selle õhkkonnaga, mis kasvatavalt mõjuda võib eestlaselegi, nagu seda näitab K. Kotkase tõusutee.

Edgar Pau.

L. GOLDBERG

Kohale jõudnud

KAABUDkõiksugu värves ja hindades.
Kõige kasulikum ostukoht.

Küüni tänav nr. 6

Kõige odavam **KONST. JAIK'I** kirjutusmater-
ostukoht on **jali-, paberi-,**
papi-, tapeedi- ja raamatukaupluses

Tartus, Suurturg 11. Müük suurel ja väikesel arvul.

„Üliõpilaslehe“varemaid aastakäike müüakse
„Üliõpilaslehe“ talit. Üliõpilasmajas

MOODSAID JA ELEGANTSEID

JALANÕUSID

ostate

K. KONSEN'ILT Riia tän. 18, tel. 12—85.

Talisport — rahvaspordiks

Talispordil meie oludega võrreldes on kõige suuremad võimalused levinguks rahva laiemates hulkades. Talisport on odavaid spordialasid, võrreldes tennisega, sõudespordiga või kergejõustikuga. Välja minnes nõudest, et sport haaraku laiemaid hulki, siis oleks kõige soodsam seda teostada talispordi kaudu.

Talisport, millega rahvast siduda, on esmajärguliselt suusatamine. Suusatamine ei nõua erilisi kulusid, kui vastavad spordiseltsid võtavad selle spordiala oma hooldamise alla. Selleks on vaja asutada suusajaamu. Eesti Akadeemiline Spordiklubi, kes osaliselt seda mõtet on teostanud, tuleks sellest tõsisemalt kinni hakata.

Suusajaam tuleks kõikidele kättesaadavaks teha. Kus oda-

vahinnaliselt üüratakse suuski ja soovikohaselt vastavaid abinõusid. Nende spordiabinõude kasutada andmisel rahva laiemale hulkadele suudame osaliseltki soodustada kehakultuuri levinut. Sellest on veel vähe. Suusaspordi levitamist tuleb teisel teel ka õhutada. Üliõpilaspere võib siin algatajaks ja õhutajaks olla. Viimasel ajal on püütud korraldada suusakursusi ja ühiseid väljasõite suuskadel. Nad on mõnel juhul õnnestunud, kuid osavõtjate hulgas on puudunud akadeemiline pere. Tartus, kui akadeemilise pere keskkohas, oleks küllaldaselt võimalusi ühiste suusasõitude korraldamiseks, kas organisatsioonidevaheliselt või üksikult. Sport tervise pärast olgu siin peamiseks nõudeks. Kõrvale jäägu igasugused rekordi püüded ja võistlused.

Teiseks talispordialaks, mida on võimalik rahvaspordiks muuta, on kelgutamine. Viimane on üks meelikütkestavam ja lõbusam spordiala, mida laiemad hulgad häälmeelidel harrastaksid, kui selleks võimalused olemas. Tõsi küll, meil puuduvad need võimalused, aga hää tahtmise juures on needki takistused võidetavad.

Omaval ajal oli Tartus kelgumägi, mis küllaldaselt kasutati. Selle hävitamisega jäi tühi sellesse spordialasse. Siin on küll kasutada olnud looduslikud mäed linnas ja linnaservadel, aga nende korraldamiseks pole keegi hoolt kandnud. Vastavad asutised ja spordiseltsid peaksid ühiselt hoolitsema, et looduslikult kasutatavad mäed talvel kelgutamiseks korda seataks, juhul, kui ei suudeta kelgumäge ehitada.

Talispordialadest oli uisutamise omaval ajal suurema poolehoiu osaline, kuid viimastel aastatel on siin tagasihoidlik märkata. Uisuteede korraldamine on muutunud mittetasuvaks. Mitmed

spordiseltsid, kes varem korraldasid uisuteid, on sellest loobunud puht majanduslikel põhjustel. Siingi ei tohiks tagasihoidlik olla: Kui üksikult ei suudeta uisuteed korras hoida, siis mitme organisatsiooni kaasabil peaks see siiski olema võimalik.

Meie spordiorganisatsioonid on seni välja läinud meeskondade koostamisele ja rekordspordi edasiviimisele. Kõrvale on jäetud aga sport laiemale rahva tervise nõuete kohast. Tulevapäevade nõudeks olgu aga sport tervise pärast, kehakultuuriline liikumine haaraku laiemaid rahvahulki, kaasa tõmmatas kõiki, nii noori kui vanu.

R. Keres.

EESTI AKADEEMILISE SPORDIKLUBI 25. JUURELI PIDUSTUSTE KAVA:

Juubelipidustused algavad 1. juunil kell 6 õhtul linna spordiväljal suurte rahvusvaheliste kergejõustiku samal kohal laupäeval, kell 6 õhtul võistlustega. Võistlused jätkuvad

Võistluste kava:

Reedel, 1. juunil.

100 m eeljooks.
60 m jooks naistele.
Kõrgushüpe.
1500 m jooks.
110 m tõkkejooks.
Kettaheide.
400 m jooks.
Teivashüpe.
Kuultõuge naistele.
4×100 m teatejooks.

Laupäeval, 2. juunil.

Võistluste avamine.
100 m lõppjooks.
Kuultõuge.
800 m jooks.
Odaheide naistele.
3000 m jooks.
Odaheide.
4×400 m teatejooks.

Võistluste lõpul auhindade väljajamine.

Juubelipidustused lõpevad omavahelise koosviibimisega „Sinimandrias“.

„Kodutöö“

LEIDA KONDOR

Promenadi 5

Moenuudised:

sukad
kaelasidemed
kübarad
kingitusartiklid

Puu- ning nahatööd.

Eesti Akadeemilise Spordiklubi koosseis 1934. a.

Auliikmed:

Prof. Konstantin Konik. Hugo Kukke.
Prof. Heinrich Koppel. Dr. Elmar Treiberg.

Juhatus:

Esimees — Artur Reisner. Abikirjatoimetaja — Ferdinand Ütt.
Abiesimees — Alfred Kondor. Ametita liikmed: Elmar Martinson,
Laekur — Leo Tiitso. Aleksander Kalamees.
Kirjatoimetaja — Robert Keres.

Liikmed:

Anni, A.	Kauts, A.	Markus, O.	Peterson, H.	Sule, K.
Arand, E.	Keerd, E.	Martinson, E.	Piiraja, J.	Sulla, O.
Arrak, O.	Keres, R.	Mattison, K.	Pikkat, K.	Suubi, A.
Arumaa, H.	Kippasto, A.	Meibaum, E.	Pill, Kaljo.	Tamm, A.
Bachmann, H.	Kirp, O.	Merikan,	Ploetz, I.	Tattar, S.
Beckmann, G.	Kitsing, J.	Mihkelson, H.	Pulk, V.	Teder, E.
Bibikov, L.	Klein, M.	Mikk, M.	Päriste, E.	Telling, B.
Birk, R.	Kolk, H.	Mikson, E.	Päriste, K.	Tiedt, B.
Brüller, E.	Kondor, A.	Mirviits,	Pärli, B.	Tiitso, L.
Christiani, F.	Kornev, N.	Mitt, A.	Raag, I.	Tiitso, M.
Daniel, A.	Kranig, J.	Muhel, A.	Raud, A.	Tikk, E.
Diivin, L.	Kriisk, R.	Mutli, R.	Raud, O.	Tillisson, A.
Erikson, O.	Kropmann, B.	Mutso, A.	Raudsep, I.	Toomingas, A.
Ernits, F.	Kruus, E.	Mägi, A.	Raudsep, L.	Tork, J.
Feldman, J.	Kukemelk, N.	Müller, A.	Raudsep, M.	Treial, H.
Feldman, N.	Kull, F.	Müürsep, L.	Reiman, I.	Trelin, B.
Haitov, M.	Kuriks, O.	Nesterov,	Reisman, F.	Tõnisson, H.
Hanko, E.	Kuus, F.	Neumann, E.	Reisner, A.	Tõnisson, M.
Hellat, J.	Kärsna, A.	Niiler, H.	Rezold, M.	Türna, I.
Hennoch, A.	Kõiv, I.	Nordman, E.	Ringenberg, B.	Türner, A.
Hion, I.	Kõrge, H.	Nurk, K.	Riomar, H.	Uibopuu, H.
Illi, A.	Laabus, M.	Nõges, A.	Ritsland, E.	Uusen, E.
Ilves, O.	Lampson, E.	Nõges, V.	Roht, E.	Vassil,
Israel, H.	Lampson, J.	Obst, A.	Saalfeldt, F.	Veltson, J.
Jakobson, A.	Lang, J.	Obst, L.	Saarepera, J.	Verman, G.
Juksaar, N.	Leinbock, H.	Oksa, A.	Saks, V.	Viin, O.
Juksaar, O.	Lenzius, H.	Olesk-Viirman, M.	Sallum, A.	Viirman, A.
Järvits, S.	Leon, I.	Opman, E.	Sauer, I.	Viirman, H.
Jürgens, B.	Lerch-Puusik, E.	Paris, H.	Schütz, J.	Voitk, H.
Jürgenstein, E.	Liblik, H.	Parmson, Alma.	Silbergleich, A.	Võsu, V.
Kalamees, A.	Lilienthal, H.	Pau, E.	Silbergleich, U.	Zimmermann, A.
Kallamis, K.	Looman, J.	Pauska, A.	Silvester, R.	Zimmermann, R.
Kallas, H.	Luchsinger, E.	I'eet, H.	Simtmann, H.	Ärman, A.
Kanemägi, T.	Lugus, K.	Pehep, A.	Sorri, R.	Ärman, E.
Kangro, A.	Luiga, H.	Pehap, L.	Steinberg, B.	Õunapuu, H.
Kangro, W.	Luik, A.	Peterson, E.	Sule, Gustav.	Ütt, F.

ÜLIÕPILASKOND!

„UNION“

VABRIKU NING KÄSITÖÖ MOODSAD JA VASTUPIDAVAD JALANÕUD.
PEENNAHATÖÖD, REISUKOHVRID JA PARFÜMEERIA.

F. Zimmermann

Tartus, Suurturg 10, telefon 6-42. Kaubahoov 36, telefon 7-85.

EDUSTUSE KOO/OLEKUID

Koosolek 16. mail 1934. a.

Koos 26 ksv. ksv.

Koosolek algab kell 22.10. Juhatatakse ksv. Meil, protokollivad ksv. ksv. Janverk ja Silbergleich.

Päevakorras: 1. Protokoll. 2. Täiendavaid valimisi. 3. Eelarved 1934./35. ja 1935./36. 4. Läbirääkimisi.

Enne päevakorra juurde asumist saab sõna erakorraliseks teadaandeks ksv. Ott, kes deklareerib korporatsioonide rühma nimel, et E. korporatsioonide rühm on Edustuses alati oma sihiks seadunud töö ja ühtlase ning tervikliku üliõpilaskonna loomise. 13. Edustuses korporatsioonide rühm pidas loomulikuks, et ta enda kätte võtab algatuse üliõpilaskonna organite moodustamisel, sealjuures pakkudes soodsaid võimalusi kaasa töötada kõigil rühmitustel. E. korp. rühm leiab, et üliõpilasseltside rühma opositsioonijäämine ja töö takistamine on põhjendamatu, halvab tervikulise üliõpilaskonna loomise tööd ja takistab üliõpilaskondlike huvide kaitsmist, ning mistab hukka töötakistuse ja tööst loobumise.

2.

Asutakse valima. Täita tuleb juhatuse laekuri ja rida toimkondade kohti. Laekuri kandidaadiks esitatakse ksv. Ott, kes enne teatab lahkumisest sekretäri kohalt. Ksv. Ott valitakse laekuriks 15 häälega poolt, 8 vastu.

Majandustoimkonna juhataja valimisele asudes tehakse ettepanek 10 min. vaheajaks. Koosolek jätkub peale keskööd. Vahepealsete läbirääkimiste tulemusena on jõutud koostöö kokkuleppele, mille tõttu järgnevad tagasiastumise teadaanded eelmisel koosolekul valitud abiesimehelt, abisekretäridelt ja keh. kasvatus ning lugemislaua toimkonna juhatajailt.

Abiesimehe kohale ksv. Pommer esitab ksv. E. Sitska. Hääletamisel poolt 23 h., vastu 1, seega valitud.

Sekretäriks valitakse ksv. L. Silbergleich — 24 h. poolt, vastu 1, 1. abisekretäriks ksv. A. Vassil — 23 poolt, 2. abisekretäriks ksv. V. Kirsfeldt — 26 h. poolt.

Majandustoimkonna juhataja kohale esitatakse ksv. G. Laja, kes valitakse 23 häälega poolt. Majandustoimkonna liikmeteks tulevad ksv. ks. L. Silbergleich ja H. Laos.

Lugemislaua toimkonna juhatajaks valitakse ksv. O. Kõresaar — 24 h. poolt, ja toimkonna liikmeiks ksv. ksv. A. Pals ja V. Janverk.

Välisloimkonna liikmeteks saavad ksv. ksv. R. Blum ja E. Suurvälgi. — „Üliõpilaslehe“ toimkonda valitakse ksv. H. Takenberg.

Kehalise kasvatus toimkonna juhatajaks valitakse ksv. E. Tõnisson 24 häälega poolt, teiseks liikmeks ksv. A. Vassil.

Haigekassa toimkonna juhatajaks valitakse ksv. E. Jakobson väljapoolt Edustust ja liikme kohale liisaks ksv. O. Laan.

Tööküüri toimkonna juhatajaks saab ksv. V. Tomingas, 24 h. poolt; liikmeiks valitakse ksv. ksv. J. Veltmann ja H. Laos.

Revisjonitoimkonna juhatajaks valitakse ksv. B. Tanton, 24 h. poolt, toimkonna liikmeiks ksv. ksv. Bluum, Pommer, Madisson, Pals.

Üldtoimkonda valitakse ksv. ksv. E. Sitska, V. Hanson, O. Laan, D. Pasternak, A. Pals. Kuues liige jääb valimata, sest ülesseatud kandidaadid ei saa vajalikku häälteenamust.

Rahalise loterii toimkonna juhatajaks valitakse väljapoolt Edustust ksv. H. Üksti, liikmeiks ksv. ksv. Tomingas ja Kiršfeldt.

3.

Üliõpilaskonna korralliste kulude eelarve 1934./35. aastaks, milleks ülikool on määranud krediiti 11 000 krooni, võetakse vastu ühel häälel. Suuremad summad on ette nähtud kultuurilist. toetusteks Kr. 4683.50, teenistustasudeks Kr. 3015, majapidamiseks Kr. 1670, asjaajamiseks Kr. 930 jne.

1935./36. a. eelarve kava kinnitatakse 14.730 krooni suuruses.

4.

Läbirääkimiste all ksv. Pommer tõstab üles akuutseks kujunenud üliõpilaste arvu piiramise küsimuse ja leiab, et üliõpilaskond resp. Edustus on selle lahenumisest huvitatud, ning avaldab soovi, et juhatus küsimuse läbikaalutuna võtaks järgmise koosoleku päevakorda.

Ksv. Tanton soovib koosoleku keskel isiklikus asjas ülestõstetud küsimuses lahendust. Küsimus puudutab ksv. Suurvälja sõnavõttu eelmisel koosolekul. Läbirääkimised kalduvad pikale, mille tulemustena leitakse, et küsimus on isikutevaheline ja tuleb lahendada väljapoolt Edustuse koosolekut, ning ainult lahendustulemused kanda ette Edustusele.

Koosolek lõpetatakse kell 2.45.

AKADEEMILISI TEATEID

ÜLIKOOLI LÕPETASID:

Õigusteaduskonnas: Otto Anus, Viktor Ever, Alfred Hoepener, Aleksei Karro, Bernhard Kolk, Otto Mahlapuu, Aleksander Piip, Johannes Raud-

sepp, Ilmar Rikkand, Eugen Sülck.

Majandusteaduse osakonnas: Helene Iverson, Alma Kalamees, Artur Kübarsepp, Johannes Kull, Konstantin Lepp, Osvald

Neider, Oskar Parrind, Aleksander Rähk, Rudolf Virma.

Loomaarstiteaduskonnas: Rudolf Säre, Osvald Moor, Bruno Vingisaar (kõik c. laude) ja Arnold Vehik.

UUED DOKTORID.

Doktoridiplomid otsustati välja anda Rudolf Hippius'ele (dr. phil.), Karlis Abel'ele (dr. phil. nat.) ja J. Vaabel'ile (doctor juris), kes 28. IV kaitses väitekirja „Eesti riigi-maksudusõiguse põhiprobleeme“.

Dr. phil. nat. diplom otsustati välja anda mag. geogr. E. Kant'ile ja dr. agr. diplom mag. agr. N. Roosa'le.

UUSI MAGISTREID.

Mag. phil. astme omandasid Theodor Kaljo — eesti keele alal (magistritöö „õ ja ö-hääliku vahepiir Saaremaal“) ja Karl Leichter — filosoofia alal (magistritöö — „Richard Wagneri ühiskunsti teose filosoofilis-estetiilised alused“).

KINNITATI.

Ametisse edasi kinnitati: naha- polikliiniku van. ass. drnd. med. L. Naumov ja Vaimu- ja närvihaiguste kliiniku noor. ass. A. Kovkin.

Edasi kinnitati ametisse: ungari keele lektor dr. J. Györke, naistekliiniku nooremad assistendid H. Eichfuss ja E. Säga, kohtuliku arstiteaduse noor. ass. k. t. A. Länson, loomaarstiteaduskonna haavakliiniku noor. ass. A. Müller, zooloogia inst. abiassistent mag. zool. J. Lepiksaar ja tegeliku zooloogia inst. van. ass. k. t. A. Määr.

Bakterioloogia jaama vanema assistendi k. t. E. Vehterstein kinnitati sama asutuse vanemaks assistendiks; kultuuritehnika ja geodeesia kabineti aj. abijõuks kinnitati E. Roger.

Prof. A. Mathiesen loobus õppeja katsemetskonna juhataja ametist omal soovil. Juhataja k. t.-ks määrati senine abijuhataja prof. O. Daniel.

Üliõpilaskonna XIII Edustuse juhatause valimised kinnitati.

HSM on kinnitanud ülikooli esitise hambapolikliiniku asutamise asjus. Hambapolikliinik algab tegevust sügissemestrist alates. Ettevalmistustööd on käimas.

Edasi kinnitati ametisse lastekliiniku van. assist. drnd. med. A. Reimann.

Eesti Veekogude Uurimise Komisjoni esimeheks järgnevas kolmeks aastaks kinnitati prof. A. Tamme kann, hüdrobioloogia osakonna juhatjaks prof. H. Riikoja.

Edasi kinnitati ametisse: taimefüsioloogia labor. noor ass. Sinaida Jefimov, Tähetorni van. assist. dr. R. Livländer ja abiassistent A. Kipper, geograafia kabineti van. ass. E. Piipenberg, taimekasvatuse kabineti noor. ass. k. t.

H. Sutter, metsakasvatuse kabineti noor. ass. k. t. V. Mutt, põllumajapidamise kabineti abiassistent J. Pärn.

Ametist vabastati füüsikalise keemia labor. van. ass. dr. A. Parts (tema kinnitamise puhul dotsendiks), samuti loomakasvatuse kabineti van. ass. A. Steinberg.

Ametisse kinnitati: 1/a teaduskonna patol. anatoomia kabineti van. assistendiks M. Sikkut, metaboliabiassistentiks mag. K. Sule, fütopatoloogia katsejaama aj. abijõuks O. Freivald, füüsikalise keemia labor. juhatajaks dr. A. Parts.

Eriainete õpetajaks prakt. zoologia õppetoolile kinnitati edasi K. Zolk.

MUID KORRALDUSI.

Õigusteaduskond kuulutas vabaks rooma õiguse õppetooli, mis vabaneb 1. VII 1934 prof. D. Grimm'i 70-a. vanusepiiri kätte jõudmisel, ja käitisõpetuse professori. Mõlema õppekoha täitmisele asumise algtähtpäevaks kinnitas Ülikooli Valitsus 13. aprilli s. a.

Teaduskondadel, õppejõududel ja õppeasutistel tuleb esitada tegevusaasta aruanded 1. aprillist 1933 kuni 1. aprillini 1934 kuni 1. juunini s. a. Kõigil ülikooli juures registreeritud organisatsioonidel tuleb esitada aruanded sama aja eest kuni 6. maini s. a.

Eesti Vabrikantide Ühise reisispendiumi käesolevaks aastaks on määratud eradotsent dr. phil. nat. R. Livländer'ile. Selle stipendiumi ülesanne on võimaldada noorematele õppejõududele enesetäiendamist ja teadusliku uurimistöö tegemist lühema aja kestes välismaal. Dr. Livländer kavatab stipendiumi tarvitada eeloleval suvel Soomes geodeetiliste küsimuste uurimiseks.

29. VI — 2. VII s. a. leiab Oxfordis (Inglismaal) aset Rahvusvaheline Ülikooli õppejõudude Konverents, kus arutusele tuleb rida ülikoolide õppetöö organisatsiooni puutuvaid küsimusi. Ülikool määras oma esindajaks sellel konverentsil prof. A. Piipi.

Välismaale sõidavad suvevaheajaks: prof. H. Mutschmann, lektor K. Schreinert, assistent J. Sibul.

Prof. K. Ramul sõidab VIII-dale rahvusvahelisele filosoofia kongressile 2.—7. sept. s. a. Prahast.

Vene Kristlik Üliõpilasiühing tunnustati likvideerunuks, kuna liikmete arv on langenud alla kümne.

Üliõpilaskogu „Valvika“ muudetud põhikiri kinnitati, mille järele see organisatsioon hakkab kandma kolmevärvilist mütsi (sinine-punane-

valge) senise kahevärvilise (sinine-valge-sinine) asemel.

Ülikooli rektor Joh. Köpp läheb suvepuhkusele 1. juunist kuni 1. augustini. Tema aset täidab juunikuul prorektor J. Ulots ja juulikuul prorektor H. Jaakon.

Dekaan N. Maim sõidab suvevaheajal välismaale.

Üldise ajaloo dotsentuuri täitmisele asumise tähtpäevaks kinnitati 26. mai s. a.

Põllumajandusteaduskonna esindajateks Asundusnõukogusse on valitud prof. P. Köpp ja prof. A. Mathiesen.

UUTE TEADUSKONDADE
ELLUKUTSUMINE.

Ülikooli Nõukogus olid arutusel uute teaduskondade — tehnika- ja majandusteaduskonna — ellukutsumise määruste eelnõud, millised HSM poolt saadeti ülikoolile seisukohavõtmiseks.

Eelnõude järgi kutsutakse tehnikateaduskond ellu järkjärgult, alul tehnikaosakonnana mat.-loodusteaduskonna juures, arvates 1. sept. 1934. Iseseisvaks teaduskonnaks muudetakse see hiljemini Vabariigi Valitsuse otsusega; tähtajana selleks on ette nähtud 1. juuni 1936.

Esialgul avatakse keemia- ja ehitusinseneride haru, kuna hiljemini Vabariigi Valitsuse otsusega võib avada teisigi harusid, eeskätt elektromehaanika haru.

Õppetöö korraldatakse nii, et leiaksid kasutamise nii Tartu Ülikooli seaded ja laboratooriumid Tartus kui ka senise Tallinna Tehnikumi laboratooriumid ja seaded Tallinnas.

Seni Tallinnas tehnikat õppinuil võimaldatakse edasiõppimine uues teaduskonnas, kui nad vastavad üliõpilaseks vastuvõtmise määrusile, kusjuures teaduskond võib arvutada Tallinna Tehnikumis tehtud tööd. Samuti võivad edasi õppida uues teaduskonnas seni Tartu Ülikoolis tehnilisi aineid kuulunud isikud, kusjuures neile tehtud tööd arvestatakse.

Ühenduses uue teaduskonna ellukutsumisega viiakse keemilise tehnoloogia professor mat.-loodusteaduskonnast tehnikateaduskonda ja põllumajandusteaduskonna ehitusõpetuse dotsentuur muudetakse tehnikateaduskonna ehituskonstruksioonide ja tsiviilehituste professuuriks. Mat.-loodusteaduskonnas muudetakse teoreetilise füüsika dotsentuur teoreetilise ja tehnilise füüsika professuuriks. Peale selle on ette nähtud viie uue professuuri ja viie dotsentuuri asutamine, millised aga tegelikult täidetakse sedamööda, kuidas edasi jõuab õpetus ja millised harud avatakse uues teaduskonnas.

Avalik seletus «Vironia» ja «Fraternitas Viliensise» asutajaile.

Õigusteaduskonna majandusteaduse osakond eraldatakse iseseisvaks teaduskonnaks, arvates 1. sept. 1934. Uude teaduskonda viiakse kõik senise osakonna õppejõud ja üliõpilased. Kõik veel vabad õppekohad täidetakse võimalikult kuni eraldamiseni.

Uute teaduskondade elluviimise määrused pannakse maksma Vabariigi Valitsuse poolt.

PRAKTIKAKOHTI ÜLIÖPILAS- TELE POOLAS:

Ühele keemikule Varssavis — Teedeministeeriumi lämmastikuvabrikus, ühele majandusteadlasele Vassavis — Riigi põllupangas, kolmele meedikule Varssavi haigla, ühele metsateadlasele riigi metsatööstuse saeveskis, Kiwerzces, ja ühele agronoomile maapinna tundmise alal Varssavi põllutöökoja poolt.

Praktika aeg on 1. 7. — 1. 9. 1934. a.

Kandidaatide kohta on tarvilikud järgmised andmed: 1) nimi ja eesnimi, 2) eriala, 3) koht, millele kandideerib, 4) stuudiumi vanus. Nõutav on saksa, prantsuse või vene keele oskus. Sõidukuludeks on loota hinnaalandust Eesti ja Läti raudteel, kuna Poola piirides on loota priisõitu.

Kandidaate palutakse sooviavaldusi esitada Üliõpilaskonna Välistoimkonnale 5. juunini s. a. Toimkonna kōnetunnid: esmasp., kolmap. ja reedel kl. 15—16.

SOOOME-EESTI ÜLIÖPILAS- VAHETUS.

Eesti poolt on avaldanud soovi 24. üliõpilast suve veetmiseks Soomes. Loota on Soomest sama palju sooviavaldusi, seda arvestades palub Välistoimkond orge ja vill! rutata suvikohtade pakkumisega, kuna senipakutud kohadest kaugeltki ei jätku.

Õiendus.

„Üliõpilaslehe“ lehekuu numbris lk. 184, 1-ne veerg, on hra A. Oras'e intervjuusse sattunud väärastitõlgitsetud lause: „Juba praegu võib märgata mõningaid saavutisi sel (s. o. inglise filoloogia) alal“. Mõeldud ja öeldud oli intervjuueeritava poolt umbes järgmist: „Juba praegu on mõnikord märgata, et eeldused sel alal ei ole eestlastel enesest väiksemad kui muil rahvastel.“

Toimetus.

Ajakirjanduses on avaldatud kirjutisi sinine-must-valge kolmikvärviga saamisloo kohta, milles täiesti ekslikkude väidete abil püütakse eitada Eesti Üliõpilaste Seltsi õigust sini-must-valget kolmikvärviga omaks tunnistada ja kasutada.

Tõsiolude jaluleseadmiseks seletavad allkirjutajad kõnesolevatest sündmustest osavõtjatena järgmist:

1. Sisuliselt ja tegelikult on üks ja sama 1870. aastal alanud „Kalevipoja õhtu“ kuni 1880. astani, 1881/82. aastal korporatsioonina esinenud „Vironia“, 1883. aastal kinnitatud „Verein Studierender Esten“, 1890/91. aastal asutatud „Fraternitas Viliensise“ ja praegune Eesti Üliõpilaste Selts.

2. Esinedes olude sunnil mitme nime all, on rahvuslikult mõtlevad eesti üliõpilased aastatel 1879—1882 esmakordselt teinud katsed ärkamisaja vaimus rahvusliku üheõigusluse võitmiseks akadeemilises peres avalikult üles astuda üliõpilaskonna täisõigusliku osana korporatsioon „Vironia“ nime all.

Sarnaste täisõiguslikkude üliõpilasorganisatsioonide väliseks tunde-märkideks olid kolmikvärviline müts ja rinnal kantav värvipael. Selles mõttes valiti „Vironia“ värvideks sinine-must-valge.

3. Sinine-must-valge elasisid edasi Eesti üliõpilaste Seltsis, kellele muretseti ametlik kinnitus ülikooli valitsuselt esimesel võimalusel 1883. aastal.

4. Oma sinine-must-valge lipu pühitses Eesti Üliõpilaste Selts 4. juunil 1884. aastal pidulikult Otepääl, kusjuures rõhutati lipu rahvuslikku ülesannet.

5. Nendesama sinine-must-valge värvidega ja üheõigusluse kättevõtmise sihiga taheti 1890./91. aastal avalikult üles astuda „Fraternitas Viliensise“ nime all.

6. Kuna sinine-must-valge kolmikvärv üliõpilaskonnas esmakordselt oli tolaeagse üliõpilaskonna keskesinduse (Ch! C!) poolt leidnud tunnustamist „Fraternitas Viliensise“ värvadena, siis oli võimalik nende värvide ainuõigust vähemalt üliõpilaskondlikus ulatuses kaitsta. Et mitte mõni teine organisatsioon ei omandaks sinine-must-valge kolmikvärv, seks „Fraternitas Viliensise“ deklareeris tolaeagsete olude nõuete kohaselt

üliõpilaskonna ees, et Eesti Üliõpilaste Selts on õigustatud kasutama neid värve.

7. „Vironia“ ja „Fraternitas Viliensise“ olid Eesti Üliõpilaste Seltsi avalduskujudeks võitluses Eesti üliõpilaste üheõiguslikkuse eest.

Nendel Eesti Üliõpilaste Seltsi endistel liikmetel, kes on omal ajal Eesti Üliõpilaste Seltsist lahkunud korporatsioon „Eestica“ ja „Sakala“ asutamiseks, ei ole mitte õigust lugeda endid „Vironia“ ja „Fraternitas Viliensise“ pärijateks, sest peale kõige muu need korporatsioonid on asutatud teistel kaalutlustel.

8. Korporatsioon „Eestica“ asutamiseks 1907. aastal Eesti Üliõpilaste Seltsist lahkujate seas oli „Fraternitas Viliensise“ asutajaid ainult kaks.

Hiljem korporatsioon „Sakala“ asutamisel ei ole Eesti Üliõpilaste Seltsist lahkunud mitte üht ainustki „Frat. Viliensise“ asutajatest.

Praegu on „Vironia“ asutajatest elus ainult kolm — kõik Eesti Üliõpilaste Seltsi vilistlaste hulgas.

„Frat. Viliensise“ 38 asutajast on Eesti Üliõpilaste Seltsi vilistlastena surnud 14 ja elavatest on Eesti Üliõpilaste Seltsi vilistlaste hulgas veel praegu 17. Järelejäänud 7 asutajast on surnud kolm ja eemale jäänud neli, kellest olevatel andmetel ainult kaks kuuluvad teise üliõpilasorganisatsiooni vilistlaste hulka.

Tartus, 23. mail 1934. aastal.

Osakond „Vironia“

asutajad liikmed:
Matthias Johann Eisen
Friedrich Ederberg
Aleksander Mohrfeldt.

Osakond „Frat. Viliensise“

asutajad liikmed:
Maks Hurt
Oskar Kallas
Hugo Kasse
Johann Koiva
Heinrich Koppel
Karl Koppel
Adalbert Lesta
Hans Lohk
Heinrich Luht
Jaan Miländer
Jaan Nuudi
Mihkel Ostrov
Georg Rosenberg
Gustav Seen
Anton Schulzenberg
Jaan Tõnisson
Karl Vilhelmson.

Ilmub 13 korda aastas. Tellimishind 3 krooni aastas, 1½ krooni semestris.

Vastutav ja peatoimetaja: Karl Päril. Tegevtoimetaja: Jaan Ots. Toimetuse liikmed: Senta Kikerpill, Adolf Lahe. Väljaandja: Tartu Üliõpilaskonna Edustus.

VABA SÖNA

Rahvuslik informatsioonileht ilma erakondliku kuuluvuseta.

VABA SÖNA

loeb iga kodanik, kes on huvitatud värsketest päevasündmustest ja erapooletult käsitatud informatsioonist.

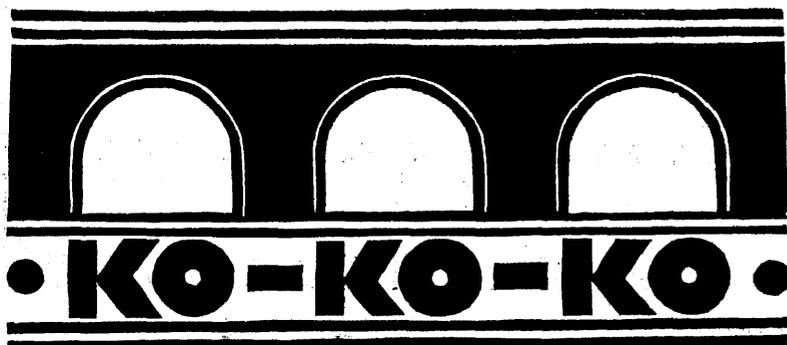
VABA SÖNA

rohke levik tagab kõikidele kuulutajatele tagajärjeka edu.

Lugege!

Tellige!

Kuulutage!

KOHVIK
TARTUS

TELEFON 13-22

Kindlustage oma varandust ja elu

EESTI LLOIDIS

Esimese järgu

Suurturg 7 Tartus
Telef. 7-78.

restoran „ROOM“

Rikkalik lett, maitsevate söökide ja külmade toitudega

Kõige austusega ökonom
E. MAISTE

ÜHISPANK TARTU EESTI LAENU- & HOIU-ÜHISUS

Suurturg nr. 14, omas majas.

Telefonid 177 ja 700.

Asutatud 1902. a. **Esimene Eesti Ühispank.** Asutatud 1902. a.

KÕIK PANGAOPERATSIOONID. VÕTAB
RAHA HOIULE JA ANNAB LAENUSID.
ÜHENDUSED TEISTE PANKADEGA.
VARAKAMBER. :: HOIUKARBID.

AGENTUURID: Kindlustusselts „EESTI“. Esimene Eesti Kinnituse Selts „EKS“.

ILMUSID:

Dr. med. vet. J. Tehver

Koduloomade anatoomia

162 lhk. 79 joonise ja 3 tabeliga kriidipaberil. Hind 4 kr. — Selle teosega on autor täitnud tühja koha emakeelses kõrgema kooli õpperaamatute sarjas.

Keemilise analüüsi praktikum

Toimetanud dr. A. Parls, I. 276 lhk. Hind 4 kr. 75 s. — Selles teoses leiavad käsitlust kvalitatiivne analüüs, mõõtanalüüs ja füsioloogilise keemia praktikum.

Pööratav

Tähekaart

Hind 1 kr. 50 s.

Prof. A. Piip

Tormine aasta

Esimene Eesti välispoliitiline aasta.

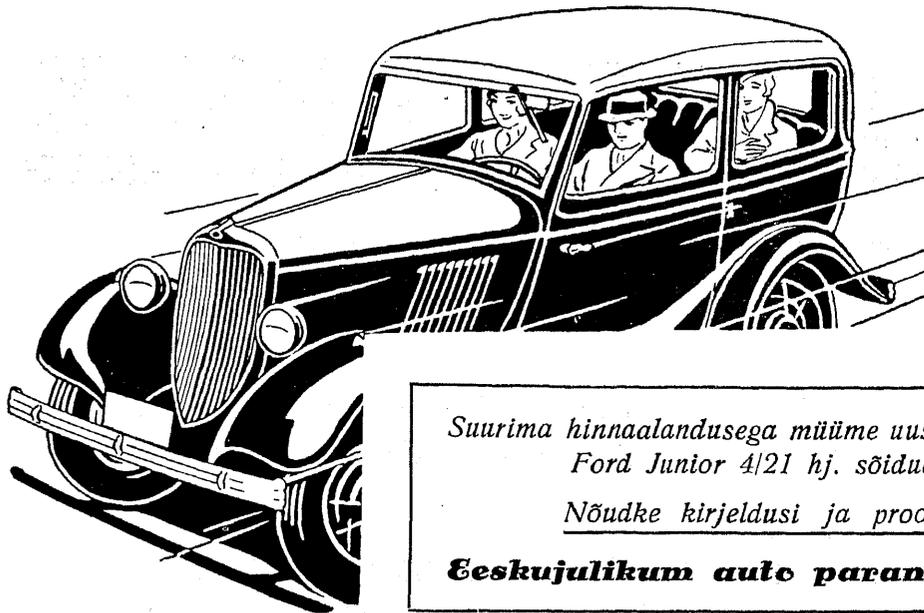
Drnd. J. Vaabel

Eesti riigimaksundusõiguse põhiprobleeme

Laos üliõpilaste eritarbed

AKADEEMILINE KOOPERATIIV TARTUS, ÜLIKOOLI 15

ILMUSID:

Suurima hinnaalandusega müüme uusi 1934. a. inglise
Ford Junior 4/21 hj. sõiduaautosid.

Nõudke kirjeldusi ja proovisõite.

Eeskujulikum auto parandustöökoda.

A. S. A. ROSENWALD & CO

TARTUS, SUURTURG 8 · TELEF. 300.

Suur valik:

Jalgrattaid

HUSQVARNA, N. S. U., ESPERANTO jne. Jalgratta mantleid,
sisekumme ja igasuguseid osi.

Mootorrattaid

„VELOCETTE“, „A. J. S.“, „D. K. W.“, nende osi, sise- ja
väliskumme j. n. e.

Foto-aparaatide rikkalikum valik.

Värsked filmid, plaadid, paberid parematest vabrikutest nagu:
„MIMOSA“, „PERUTZ“, „AGFA“ j. n. e.

K.-M. VENNAD PRÜÜS

Kaubahoov 20-21, telefon 12-92.

TARTU LINNAPANK

TARTUS, RAEKOJAS — TELEFON 11-32.

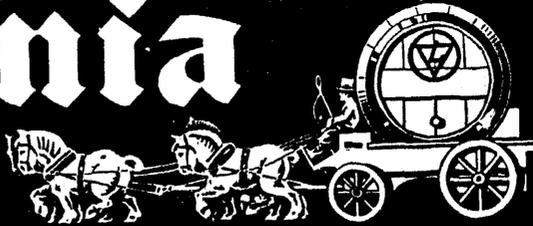
VÕTAB RAHA HOIULE. — ANNAB LAENE. —
TOIMETAB KÕIKI PANGAOPERATSIOONE.

KORRESPONDENDID KÕIGIS KODUMAA LINNADES
:: JA RAHVARIKKAMATES KOHTADES MAAL. ::

SAADAVAL HOIUKARBID!

SAADAVAL HOIUKARBID!

Livonia õlu

Eksport Pilsen ja Pilsen

Karastavad joogid: MESI-SEKT, SAVOY-SEKT, SOLO-SEKT, KAMEL,
LIMONADID, SELTERS, SOODA VESI, KEEDETUD
MÕDU, PUUVILJAJOOK

ON KVALITEET JOOGID!

„LIVONIA“ TEHASED

Tartus, telefon 2-38.

Ainsam noodiäri Tartus

on

M. TIITSO

Riia tänav nr. 19.

SAADAVAL VÄLIS- JA KODUMAA
NOODID NING HELIPLAADID

Omandage

Eesti Kirjanikkude Liidu

Raamatuloterii pileteid

*

Peavõit:

Pileti hind 25 senti

poole miljoni sendiline
raamatukogu

Pileti hind 25 senti

*

4498 üksikvõitu, mille hulgas 2000, 1000 jne. krooniseid väärtuslikkudest raamatutest koosnevaid raamatukogusid

Märkus: Raamatuloterii võitulest riigi kasuks võetavad seaduslikud protsendid tasub loterii korraldaja

Kes soovib odavasti ja hästi oma kõrges hääduses riidekaupa, see läheb riidekauplusse

RAHVA KASU

Tartus, Poe tän. nr. 7

ja ostab säält maitserikkas valikus:

siidi, sametit ja villast

kleidiriidet

moodsais mustreis ja värves

plüüsh, villast ja siidi mantli- ja

ülikonnariidet

ja neile passivat voodririidet, karusnahku

ihu-, laua- ning voodi-

pesuriidet

boi, tüll, pikee, tikitud

voodivaipu

aknaeesriideid, härrade ja daamide vihmavarje

suurrätte

kangalõime

ja kõiksugu muud riidekaupa.

Tellige veel täna meie rahvuslik suurteos

Eesti Entsüklopeedia

Seni ilmunud 24 vihku A — Kehakultuur

Terve teos, s. o. 8 köidet (56 vihku) ette makstes — Kr. 125.— 1.—4. köide kohemaksetavas rahas Kr. 84.—. 1.—4. köide osadekaupa makstes: Kr. 96.—, järelmaksuga 10 osas à 7.50, esialgne sissemaks Kr. 21.—. Kr. 92.—, järelmaksuga 7 osas à 10.—, esialgne sissemaks Kr. 22.—. Kr. 88.—, järelmaksuga 4 osas à 15.—, esialgne sissemaks Kr. 28.—.

Kõik eespool märgitud hinnad on broš. vihkudelt.

Kõitmishind: kalinguris Kr. 2.50, nahkselja ja nurkadega Kr. 3.—, üleni nahas Kr. 4.— köitelt.

Kõigi nende mooduste juures saab tellija vastava garantii esitamisel kohe kätte 3 köidet, kuna neljas köide saadetakse tellija soovi kohaselt kas vihkudeviisi nende ilmumisel või valmiskõitena peale 28. vihu ilmumist.

Senistele tellijaile on IV köite tellimistingimused endised.

Üksikvihud saadetakse ainult neile tellijaile, kellel tähtajalised kuumaksud on õiendatud. Tellijaid, kellele vihud saadetakse kätte posti kaudu ja kes soovivad vihud saada kohe nende ilmumisel, palutakse tasuda tähtajalised maksud aegsasti K.-Ü. „Looduse“ posti jooksvale arvele nr. 2055.

K.-Ü. „LOODUS“ TARTUS.

Üliõpilaskonna rahalise loterii lõpploosimine
on kindlasti

22. novembril s. a.

IGASUGUSED
TELLIMISED
TÄIDETAHSE
SOLIIOSEMAS
RÄITSEPATÖÖHOJAS

A
PIHU
UUSTURG 9

Täidab tellimisi

OMA KUI KA TELLIJA RIIDEST.

A. PIHU

UUETURU TÄNAV 9
TELEFON 6-59.

MOODSAM JA MUGAVAM KINO

„HELI”

TARTUS, KALDA TÄN. 1.

Minu kinos linastatakse alati erakordselt välja-
valitud filme. Olen tulevaseks hooajaks juba
lepinguid sõlminud välismaa firmadega kõige
paremate ja menukamate filmide peale, millised
ka kõige nõudlikumat kinoharrastajat rahulda-
vad. Püüan nüüd kui ka edaspidi oma kino-
publikumi maitsele vastu tulla ja loodan et
minu teatri küllastajad mind ka tulevikus ei
unusta.

Kõige austusega kino „Heli“ omanik
A. Priil.

E. GÜNTHERI

riidevärvid

on tuntud kui kõige paremad

Rohu- ja värvikauplused:

TALLINNAS

TARTUS

VILJANDIS

Kuninga 8

Kaubahoov 26

Tartu t. 9

Athena Café

ja

KONDIITRIÄRI

Tartus, Gustav Adolphi tänav 10. Telefon 403

on parim ja mugavam kohvik

ÕHTUTI TANTS

OMA SÖÖGISAAL, kus ainult I järgu ainetest
toitu valmistatakse

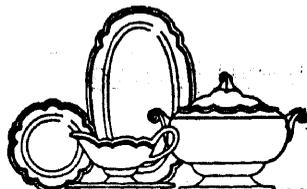
Kõige soodsam

pagari- ja kondiitrisaaduste
ostu- ja tellimiste koht on

Pagari- & kondiitriäri

ANTSOV

Rüütli tän. 12, Tartus.

D. MIRWITZ JA POJAD

Majatarvete

ja

iluasjade

spetsiaaläri

A.-S. D. MIRWITZ JA POJAD

Tartus ja Tallinnas.

MOODSAID JA
ELEGANTSEID

JALANÕUSID

OSTATE

B. GOLDBERG'I

JALANÕUDE ÄRIST

TARTU, RÜÜTLI TÄNAV 12.

SUURIM

JALANÕUDE TÖÖSTUS JA KAUPlus

R. HANSEN

HINNAD ODAVAD
KAUBAD HÄAD
JA
VASTUPIDAVALD

TARTUS, KAUBAHOOV NR. 1

MINA
SUITSETAN
AINULT
MEEDI

50. EESTI

JUUBELINÄITUS

peetakse Tartus 24.—27. augustini

uuel moodsal näituseväljal

tööstuslike, kaubanduslike ja põllumajanduslike organisatsioonide ühisel korraldusel.

Ülesandmisi võetakse vastu ja teateid antakse näituse büroos: Tartus, Promenadi 2—17, telefon 1-01.

EESTI PÖLLUMEESTE SELTS TARTUS

Põllumajanduse Pank.

Asukoht: Tartus, Suurturg 9, telef. juhatuse 10-65, üld. 50.

Aktiva.

Arvete seis 30. aprillil, 1934. a.

Passiva.

Kassa ja j/arv. teist. pank.	Kr. 148.591.28
Väärtpaberid ja osamaksud teistes asutistes	68.908.—
Laenud	920.687.26
Riiklikud laenud	8.028.24
Korrespondendid: „Loro“	17.083.70
„Nostro“	6.509.17
Vallasvara	14.786.42
Ärikulud ja makstud %/o %/o	14.088.79
Garantiide debitorid	4.826.21
Muud aktivad	5.243.54
	Kr. 1.208.752.61

Osa- ja muud kapitalid	Kr. 101.581.41
Hoiusummad:	
tähtajalised	kr. 422.047.77
jooksvad	579.024.30
	1.001.072.07
Riikl. võlad Pikalaenu P.	8.085.24
Korrespondendid: „Loro“	3.532.21
„Nostro“	26.332.73
Saadud %/o %/o ja komisjon	34.186.33
Vekslite rediskont	17.176.85
Väljaantud garantiid	4.826.21
Muud passivad	11.956.56
	Kr. 1.208.752.61

Pank võtab raha holule ajakohase %/o, annab kindlustuste vastu takistuseta laenusid, ostab ja müüb E. V. Riigi kassa pantkirju, milledega võib soodsalt tasuda asunikkude talude võlgu ja toimetab kõiki pangaoperatsioone. Korrespondendid kõigis tähtsamates keskkohitades. Pangal tulekindel varakamber. Põllumajanduse Pangaga opereerivad kõik põllumehed, põllumajanduslikud ühingud ja omavalitsusasutised. Panga juures E. O. Kinnitusselts „Oma“ agentuur.

Juhatus.

EESTI PÖLLUMEESTE SELTSI

VAHI KOOLID

1. Kaheaastane põllutöökool
2. Üleriiklik kaheaastane aianduse-mesindusekool

Teat. saab koolijuhatuselt, üle Tartu, tel. 2-54

Eesti Põllumeeste Selts Tartus

„VANEMUISE“

rahalisel loteriil on

kõige suuremad võidud

Peavõitudeks

2

MILJONILIST VÕITU!

Saatke piletikupongid tagasi

Kas olete juba tuttav meie ainukese
kodumajanduse- ja kodukultuuri-aja-
kirjaga _____

„Taluperenaine“

mida loeb hulk kümneid tuhandeid
eesti naisi maalt ja linnast kõigis
maailma jagudes.

„TALUPERENAIST“ saab tellida igast
postiasutisest. Üksiknumbrid müü-
gil kõigis ajakirjanduse müügikoh-
tades. Proovinumbrid hinnata.

Toimetus ja talitus:
Tartus, Peeter Põllu 5
Telef. 9-37

Miks loeme just

«KAJA»?

Sellele küsimusele pole raske
anda vastust. Ta nõuab seda,
mida nõuab iga tõsine kodanik.
Ta on vankumata oma seisus-
kohtades ega lasa end mõju-
rada surveabinõudest. Ta ütleb
tõtt nende kohta, kes julgevad
kasutada võimu oma kild-
konna huvide rahuldamiseks.
Tal on parim ja järjekindlaim
informatsioon ning värske sisu.
Ta annab täpseima ülevaate
turgudest ja hindade käigust.
Ta on odavam päevaleht.

Tellige «Kaja» veel täna.

Tellimisi võetakse vastu igas
postkontoris.

Saapakauplus

A. LASS

Kaubahoov nr. 5

Soovitab kevadhooajaks suures,
rikkalikus valikus moodsaid, elegant-
seid jalanõusid daamidele ja härra-
dele. Rikkalik valik suve uudiskin-
gadest ja laste jalanõudest.

Hinnad töö headusega võrreldes väisi-

lemata odavad.

Pagari,
kondiitri-
tööstus ja
kohvik

P. Potsep

TARTUS,

ÜLHKOOLI 34

(Raekoja taga)

Sarnase piletiga võib võita igauks

15.000 krooni

ETA

UNION

jalanõude
1934

aasta uued mudelid tõstavad elegantisust

UNION

jalanõud

on nägusad ja ületamatud oma headuse poolest, valmistatud kuulsas nahavabriku

UNION

nahast.

NAHAVABRIK
ASUT.
1877. A.

„EKS Maja“

„Esimene Eesti Kindlustuse Selts Maja“ („EKS Maja“) kindlustab õnnetuste vastu: **tule-, elu-, klaasi-, koduloomade- ja murdvarguse** kindlustuse aladel.

„EKS Maja“ on kõige vanem ja oma tusedate reserve ning arvurikka kindlustusvõtjate pere tõttu võimsamaid ühistegelisi kindlustusasutisi Eestis ja töötab puht Eesti kapitaliga.

Põhikirja kohaselt „EKS Maja“ kindlustusvõtjalt vastutust ei nõua.

„EKS Maja“ juhatus : Tallinnas, Lai 1, telefon 438-85.

Kontorid : Tallinnas, Lai tän. 1, tel. 445-07; Harju tän 29, Majaomanikkude Pank, tel. 427-49.

Osakonnad : Tartus, Suurturg 7, tel. 9-78; Valgas, Vabaduse 6, tel. 36; Viljandis, Tallinna 13, tel. 1-73; Petseris, Kastani t., tel. 1-02; Rakveres, Lai 17, tel. 1-64.

Agendid igas linnas, alevis ja vallas.

ENH/BOOV

Sporditarbeid

igaks hooajaks soovitab

Julius Kivastik

Tartus, Rüütli t. 8. Telef. 6-02.

„ERIKA“ Vd. Tõnisson & Ko seemnekauplused

TARTUS, Suurturg 2, abikauplused: Poe t. 9.
VILJANDIS, Tallinna tänav 5, „Seasaares“.
RAKVERES, Lai tänav 21.

Pagari- ja kondiitriäri

J. LILL

TARTUS, RIIA TÄN. 11

Jäätis Jäätis

PARIM JA ODAVAIM OSTUKOHT
ÜLIÖPILASORGANISATSIOONIDELE!!!

SOOVITAN oma ärist:

Jalgrattaid ja nende osasid,
elektritarbeid, jõu ja valgus-
tuse sisseseadeid.

T. AUA

 (endine Kapsi ja Ko)
TARTUS, SUURTURG NR. 12.

JALANÕUDEKAUPLUS

H. Vester

Promenadi tän. 5.

Soovitab omast kauplusest ja tööstusest ele-
gantseid ja vastupidavaid daamide ja härrade

jalanõusid

soodsate hindadega

OKO POSTIMEES

TARTUS, ÜLIKOOLI 21/23
TELEFON 65 JA 80

TRÜKIKODA TSINKOGRAAFIA KÖITEKODA

täidavad igasuguseid töetellimisi
täpsalt, kiirelt ja soodsate hindadega

RAAMATUKAUPLUS

TARTU, SUURTURG 16 // TELEFON 2-50

Täielik raamatute ja kirjutustarvete ostukoht.
Viimased kirjanduslikud uudised.

Üliõpilastele eriti soovitame: üliõpilaslaulikuid, üli-
õpijaskaustikuid, kalender-märkmikke, taskukalendrid,
agendasid, algupäraseid kirjaplokke, täitesulepäid j. n. e.

KINDLUSTUSSELTS

EESTI

ASUTATUD 1907. A.

KODUMAA SUURIM ÜHISTEGE-
LINE KINDLUSTUSETTEVÕTE

VALITSUS TARTUS. SUURTURG 3

Trumbid

Eesti ajakirjanduses!

„VABA MAA“ iga päev ilmuv poliitiline ajaleht. On kaasa sammunud Eesti vabariigiga tema asutamise saadik ja alati tabanud õiget poliitilist suunda. Maksuta kaasandeks nädalleht „ESMASPÄEV“ ja kuue kuu tellijaile ajakiri „PEREKONNALEHT“. Tellimishind: üheks kuuks 1 kr. 50 s., kolmeks kuuks 3 kr. 70 s.

„HOMMIKLEHT“ ilmub äripäeva hommikuti. Peale teiste lehtede ilmumist sünnib õhtul ja öösel paljud, millest pajatab „HOMMIKLEHT“ teisel hommikul, sellepärast on tema sisu alati uus ja värsk. Postiga 1 kr. 25 s. kuus.

„MAA HÄÄL“ ilmub kolm korda nädalas erapooletu maarahva ajalehena. Toob juhatusi asjatundjalt igapäevaseks tööks ja palju maarahvast huvitavaid nõuandeid. 3 kuu tellijaile „PEREKONNALEHT“ poole hinnaga. Tellides 50 s. kuus.

„RAHVALEHT“ ilmub 3 korda nädalas. Omalaadne ajaleht, toob seda, mis uus ja erakordne. Näeb igapäevases elus paljud, mis teistel kahesilma vahele jääb. Tellijaile lehes kuulutamine tasuta. Tellides 3 kuuks 2 kr., 1 kuuks 75 s.

„ESMASPÄEV“ on eeskujulik omasarnaste nädallehtede seas. Populaartheaduslikku arusaadaval kujul, nädalakroonika, bridshinurk, male, pilte. Tellimishind 6 kuuks 1 kr. 50 s., 3 kuuks 75 s.

„PEREKONNALEHT“ värvitrükkis jutuajakiri hulga piltidega kord nädalas. Koitvad romaanid, meeldivad lühijutud illustreeritult, bridshinurk, Adamson, nalju jne. Üksiknumber ainult 10 s. Tellides 3 kuuks 1 kr. 30 s., 6 kuuks 2 kr. 50 s.

„AJUDE GÜMNASTIKA“ peamurdjate maiuspala. Hästi valitud mõistatused ja ülesanded edasi jõudnuile ja algajaile. Lahendajaile alati auhinnad. Üksiknumber 15 s., postiga 1 kuuks 50 s.

Kuulutus neis lehtedes toob alati ostjaid.

TALLINN, PIKK TÄN. 54—58.

Kaunim, soliidsem ja huviküllasem perekonna ajakiri Eestis on

„ROMAAN“

Alati ülipõnev ja hästivalitud sisu. Kaas kunstipäraselt kaunistatud — mitmevärviline trükk. Tellides maksab „Romaan“ 50 senti kuus. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised. Üksiknumbrid saadaval kõigis ajalehtede müügikohtades.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Rataskaevu 9.

„JUTULEHT“

avaldab vaimustavaid jutte, romaane, vesteid, nalju ja mõistatusi.

„Jutuleht“ ilmub kord kuus ja maksab tellides 45 senti kuus. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised.

Toimetus ja peakontor Tallinnas, Rataskaevu 9.

„UUDISLEHT“

on erapooletu ajaleht kõigile.

„Uudislehes“ leiata alati kõige täielikumad kirjeldused tähtsamate sündmuste kohta. „Uudisleht“ ilmub 5 korda nädalas ja maksab tellides 105 senti kuus. „Uudislehte“ saab tellida igast postiasutisest.

Toimetus ja peakontor Tallinnas, Rataskaevu 9.

„MAALEHT“

on kõige kohasem ja odavam maarahva ajaleht. Peatoimetaja: Jakob Loosalu.

„Maalehe“ tellijaile suured soodustused. „Maaleht“ ilmub 3 korda nädalas ja maksab tellides 50 senti kuus. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutised.

Toimetus ja peakontor Tallinnas, Rataskaevu 9.

„PÄEVALEHT“

on erakondadest rippumatu, levinuim ja loetavaim päeva-
leht Eestis. Suurim ning kasulikum kuulutamise leht.

„LASTE RÕÕM“ — loetavam lasteajakiri.

Suurimad ning täielikumad

raamatu- ja kirjutusmaterjalide kauplused,

kirjanduse- ja paberilaod Eestis.

TÄIELIKUM GRAAFIKATÖÖSTUS
TRÜKIKODA · LITOGRAAFIA · TSINKOGRAAFIA · KÖITEKODA

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

Tallinn — Eesti, Pikk tän. 2, omas majas.

SUVE UUDISRIIDEID SOOVITAB:

MOODSAID KLEIDI-, MANTLI-, COMPLET-,
VOODRI- JA PESURIIDEID

KLEIDIRIHETEST MOODSAIM MUSTER:
„LILLED TUULES“

TUNTUD HEADUSES VALMISTAME:

COTTON-SUKKI, MUSTRILISI SOKKE
HÄRRADELE, IGASUGU PITSE, PAELU,
TRIKOOD, SUPEL- JA SPORDIKOSTÜÜME
JNE.

ILMUMISEL UUDIS COTTON-SUKK „LADY“

AKTSIASELTS

O. KILGAS

VABRIK: TALLINN, VOLTA 3

Hind 35 senti.